

Program rozvoja obce
Demänovská Dolina
na roky
2014 – 2020

Zhotoviteľ : ProWire s.r.o. , Komárno

Obsah

Úvod	3
1 Analytická časť	7
1.1 Súhrnná charakteristika.....	7
1.1.1 História obce	9
1.1.2 Základná charakteristika obce.....	13
1.1.3 Historický vývoj obce	14
1.1.4 Analýza súčasnej rozvojovej úrovne obce a jej rozvojových faktorov	17
1.2 Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj obce	18
1.3 Sociálna charakteristika – ľudské zdroje	18
1.3.1 Demografický vývoj obce.....	18
1.4 Ekonomická základňa obce.....	19
1.4.1 Občianska vybavenosť obce	22
1.4.2 Vzdelanie a kultúra	23
1.4.3 Životné prostredie	23
1.4.4 Cestovný ruch a voľný čas.....	23
1.5 Swot analýza	26
2 Strategická časť.....	35
2.1 Strategické ciele obce.....	37
2.1.1 Rozvojová vízia obce	38
3 Programová časť	41
3.1 Akčný plán	41
3.2 Súbor ukazovateľov výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt.....	45
4 Realizačná časť	51
4.1. Popis organizačného zabezpečenia	52
4.2. Komunikácia a publicita	53
5 Finančná časť	56
5.1 Finančné zabezpečenie.....	56
Záver	58
Prílohy.....	60

Úvod

Formulár č. Ú 1 – Hlavička dokumentu PRO (povinný v predpísanej štruktúre)

Názov:	Program rozvoja obce Demänovská Dolina na roky 2014-2020
Typ:	Strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii regionálneho rozvoja a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.
Územné vymedzenie:	Obec Demänovská Dolina
Územný plán obce schválený:	Áno
Dátum schválenia PRO:	V procese prípravy
Dátum platnosti:	01.01.2015-31.12.2020
Verzia časti dokumentu:	1.0
Publikovaný verejne:	Informácie na obecnom zastupiteľstve
Predkladá:	Mgr. Ľubomíra Klepáčová, starostka obce

Formulár č. Ú 2 – Zámer spracovania PRO (Povinný v prepísanej štruktúre)

Názov dokumentu:	Program rozvoja obce Demänovská Dolina na roky 2014-2020
Forma spracovania:	S pomocou externých odborníkov. Spracovateľom je spoločnosť: ProWire s.r.o., Pávia 2348/11, 945 01 Komárno, IČO: 50510827
Riadenie procesu spracovania:	Dokument bol spracovaný podľa platnej legislatívy na podporu regionálneho rozvoja a metodiky na spracovanie PRO.
Obdobie spracovania:	Obdobie spracovania PRO je od 25. 10. 2017 do 10. 11. 2017
Financovanie spracovania:	Náklady na vlastné spracovanie dokumentu boli financované z vlastných zdrojov obce Demänovská Dolina (rozpočet obce).

Program rozvoja obce Demänovská Dolina je hlavným strategickým dokumentom pri určovaní smerovania ďalšieho rozvoja územia obce Demänovská Dolina, ktorým sa riadia zástupcovia obce pri výkone svojej činnosti a rozhodovaní a odzrkadľuje potreby obyvateľov obce.

Program rozvoja obce (ďalej len „PRO“) je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii regionálneho rozvoja a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. Má charakter strategického, t.j. dlhodobého dokumentu, ktorý je výsledkom vzájomnej spolupráce všetkých záujmových skupín alokovaných v obci. V podobe tohto dokumentu získava obec nástroj na aktívne riadenie rozvoja založené na iniciovaní žiaducich zmien a stanovení rozvojových priorít, ktoré umožnia obci realizovať dlhodobý rozvoj pomocou cielenej stratégie.

Zohľadňuje ciele ustanovené v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja. Je spracovaný v zmysle novely zákona č. 309/2014 Z. z. z 15. októbra 2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, ktorý stanovuje "vypracovávať, schvaľovať, riadiť a pravidelne vyhodnocovať plnenie programu rozvoja obce. Plní úlohu komplexného rozvojového dokumentu a zastrešuje všetky oblasti sociálno – ekonomického rozvoja. Je účelovo spracovaný z hľadiska cieľov a priorít rozvoja SR a možností využívania fondov EÚ.

Základný legislatívny rámec pre vypracovanie PRO obce Demänovská Dolina tvorí Zákon NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a Zákon NR SR č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení. Jedným z hlavných nástrojov, prostredníctvom ktorého obec zabezpečuje regionálny rozvoj je PRO.

Potreba vypracovať nový PRO obce Demänovská Dolina je podmienená zmenenými podmienkami v spoločnosti a živote obce, ďalej zo zmenených legislatívnych podmienok v SR (schválenie novely zákona č. 309/2014 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja) a vyplýva z prípravy na nové programové obdobie 2014-2020 pre čerpanie štrukturálnych a investičných fondov Európskej únie (EŠIF, zdroj: Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020, Národná

stratégia regionálneho rozvoja, priority Žilinského samosprávneho kraja, Regionálna integrovaná územná stratégia (ďalej len RIUS).

Metodika vypracovania dokumentu: uplatnenie princípu partnerstva v súlade s metodikou OECD Nástroje regionálnej politiky na úrovni samosprávnych krajov SR a Metodikou pre spracovanie PRO (Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, júl 2014). PRV obce Demänovská Dolina je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými pre Žilinský samosprávny kraj v Národnej stratégii regionálneho rozvoja (máj 2014). Pri jeho vypracovaní sa uplatňuje princíp partnerstva.

Partnerstvo je spolupráca sociálno-ekonomických partnerov na príprave, uskutočňovaní, financovaní, monitorovaní a hodnotení realizácie priorít a cieľov podpory regionálneho rozvoja.

Sociálno-ekonomickí partneri sú ústredné orgány štátnej správy, miestne orgány štátnej správy, vyššie územné celky, obce, mikroregionálne združenia a iné fyzické a právnické osoby pôsobiace v oblasti regionálneho rozvoja na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Základné východiskové dokumenty na miestnej úrovni

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Demänovská Dolina 2007-2013,
- Rating obce.

Základné východiskové dokumenty na úrovni kraja

- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja ZASK 2007 – 2013,
- Územný plán VÚC ZASK,
- Regionálna inovačná stratégia ZASK, 2011.

Základné východiskové dokumenty na národnej úrovni

- Partnerská dohoda na roky 2014-2020,
- Operačné programy – Kvalita životného prostredia, Integrovaná infraštruktúra, Efektívna verejná správa, Ľudské zdroje, Výskum a inovácie, Integrovaný operačný program a ostatné,

- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (2014),
- Základné východiskové dokumenty na nadnárodnej úrovni,
- Stratégia Európa 2020,
- Spoločenský strategický rámec EK.

Formulár Ú8 - Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov (Povinný v predpisanej štruktúre)

Zoznam analyzovaných koncepčných dokumentov			
Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Zdroj
Stratégia Európa 2020	2020	európska	www.mindop.sk
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR)	2030	národná	www.mindop.sk
Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001- záväzná časť v znení KURS 2011	2030	národná	www.mindop.sk
Metodika na vypracovanie PRO	2014 - 2020	národná	www.mindop.sk
Národná stratégia pre globálne vzdelávanie na obdobie rokov 2012-2016	2016	národná	www.statpedu.sk
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja ZASK	2018	regionálna	www.tsk.sk
Územný plán VÚC ZASK	2015	regionálna	www.uzemneplany.sk
Plán rozvoja verejných vodovodov a verejných kanalizácií Žilinského samosprávneho kraja	2015	regionálna	www.enviroportal.sk
Program odpadového hospodárstva Žilinského kraja	2015	regionálna	www.minv.sk
Správa o napĺňaní priorít a cieľov Národnej stratégie regionálneho rozvoja Žilinského kraja	2014	regionálna	www.telecom.gov.sk
Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Demänovská Dolina	2014	miestna	Obecný úrad

1 Analytická časť

Formulár A1 - Zoznam kvantitatívnych a kvalitatívnych dát(povinný v predpísanej štruktúre)

Zoznam použitých kvantitatívnych a kvalitatívnych dát		
Oblasť dát/Téma	Zdroj dát	Webová stránka
Demografia	Štatistický úrad SR Inštitút informatiky a štatistiky	www.slovakstatistics.sk www.infostat.sk
Bývanie	Štatistický úrad SR Inštitút informatiky a štatistiky	www.slovakstatistics.sk www.infostat.sk
Školstvo a vzdelávanie	Štatistický úrad SR Ústav informácií a prognóz	www.slovakstatistics.sk www.uips.sk
Zdravotníctvo	Národné centrum zdravotníckych informácií	www.nczisk.sk
Sociálna starostlivosť	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR Ministerstvo vnútra SR	www.upsvar.sk www.minv.sk
Ekonomická situácia	Štatistický úrad SR Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu Finančná správa SR	www.slovakstatistics.sk www.sario.sk www.financnasprava.sk
Životné prostredie	Slovenský hydrometeorologický ústav Slovenská agentúra životného prostredia	www.shmu.sk www.enviroportal.sk

1.1 Súhrnná charakteristika

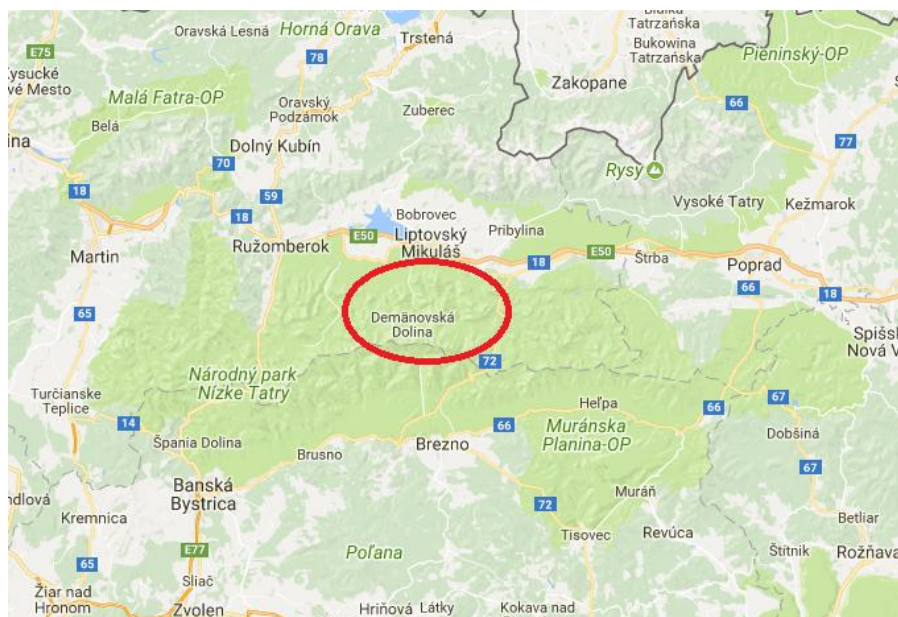
Obec Demänovská Dolina s výrazne turistickým charakterom sa nachádza v centrálnej a najatraktívnejšej časti Nízkyh Tatier, v rovnomennej doline, približne 15 km južne od Liptovského Mikuláša. Úzke a hlboké údolie Demänovky obmedzuje priestor na rozsiahlejšiu zástavbu a tak obec pozostáva z niekoľkých osád. Prevažne veľkú časť tvoria budovy, komplexy a vybavenie, slúžiace turistom, ktorí sem prichádzajú po ceste II/584 z okresného mesta. Celý chotár sa nachádza v Národnom parku Nízke Tatry.

Základné charakteristiky obce Demänovská Dolina

tabuľka č. 1

Názov kraja	Žilinský
Názov okresu	Liptovský Mikuláš
Región	Liptov
Geografické začlenenie	Nízke Tatry
Najvyšší vrch	Ďumbier 2043m.n.m.
Nadmorská výška	od 690 m.n.m.
Štatút obce	Obec
PSČ	031 01
Telefónne smerové číslo	044
Prvá písomná zmienka o obci - rok	1964
Rozloha	4784 ha
Počet obyvateľov	317

Mapa 1: Poloha obce Demänovská Dolina

1.1.1 *História obce*

Samotná obec Demänovská Dolina vznikla 1. júla roku 1964. Rozprestiera sa na území, ktoré je charakteristické jedinečnými prírodnými scenériami. Najvyšší bod obce je vrchol Chopku (2024) a najnižší pri ústí doliny pred autocampingom v nadmorskej výške 695 m. Demänovská dolina je dlhá 15 km. Počet obyvateľov: 292. Väčšina z nich pracuje v rôznych zariadeniach cestovného ruchu ako sú penzióny, hotely, lanovky, vleky alebo podniká v oblasti hotelierstva a CR. V roku 1967 vydal Miestny národný výbor v Demänovskej Doline štatút, ktorý obec vypracovala v záujme zladenia ochrany prírody s plánovitou výstavbou a všetkou činnosťou na území obce. Súčasťou štatútu obce je aj vymenovanie oblastí (miestnych častí): Autocamping, Územie jaskýň, Lúčky, Repiská, Jasná.

Obec sa stala koordinátorom strediska Jasná, ktoré už vtedy malo ambíciu stať sa najväčším a najkomplexnejším lyžiarskym a turistickým strediskom na Slovensku. Všeobecne sa očakávalo, že novovzniknutá obec ponesie názov Jasná. Aj Okresný národný výbor v Liptovskom Mikuláši navrhol novej obci názov Jasná. Vtedajší Stredoslovenský krajský národný výbor však určil s konečnou platnosťou pre obec názov **Demänovská Dolina**.

Za predsedu vtedajšieho Miestneho národného výboru bol zvolený Pavol Ferenčík. Vo svojej funkcii pôsobil až 26 rokov. Po ňom sa vo funkcii predsedu Miestneho národného výboru, resp. starostu postupne vystriedali viacerí: Štefan Šramka, Ivan Šimko, Jakub Vojtek a v súčasnosti vedenie obce tvorí starostka **Mgr. Ľubomíra Klepáčová** a poslanci: Eva Blanská, Vlastislav Čabo, Andrej Devečka, Jozef Hurtaj a Jozef Veverica.

Fascinujúcu drsno-krásnu prírodu Demänovskej doliny zobrazili vo svojich samotných dielach viacerí slovenskí umelci. Struny svojej umeleckej invencie rozihrali najmä výtvarníci, ktorí boli s prekrásnou dolinou v dennodennom kontakte: Peter Július Kern, Zolo Palugyay, Fedor Klimáček, Ivan a Igor Rumanský, otec a syn Petrášovci, Ladislav Čemický. Dolina inšpirovala aj mnohých autorov k vzniku básní, prozaických diel i drámy. Bard slovenskej poézie Milan Rúfus napísal viaceré básne, inšpirované prechádzkami v Demänovskej doline v čase jeho štúdií na Gymnáziu M. M. Hodžu v Liptovskom Mikuláši. Aj Július Lenko a Andrej Plávka ospievali nádheru Demänovskej doliny. V tvorbe Jozefa Daníka, Ivana Laučíka a Marcela Lalkoviča nachádzame veľa básní s jaskynnou tematikou. Osobité texty, inšpirované dlhoročným

pobytom v Demänovskej Doline nachádzame aj v tvorbe básnika, výtvarníka a publicistu Štefana Packu, najmä v jeho knihách Zrkadlenie, Tatry čarovné, Tatry naše malebné a Tatry na tanieri. V próze je Demänovská Dolina ukotvená v dielach Janky Šramkovej a Štefana Šramku (Poviedky o zvieratkách z Demänovskej doliny) a Ladislava Milana (Demänovské psiny). Karol Špánik, Štefan Packa a kolektív (Pavol Frenčík, Anton Lucinkiewicz, Ladislav Milan) sú autormi historicky prvej reprezentačnej fotopublikácie Demänovská Dolina ako ju nepoznáme. Kniha vyšla v roku 2002.

V Demänovskej doline, konkrétne v salaši na Podrohu nad Lúčkami sa zrodila fabula známej divadelnej hry Ivana Stodolu Bačova žena. Fotografi, ktorí krásu doliny zaznamenali nie iba remeselne, ale na umeleckej úrovni sú: Joe Klamár, Karol Špánik, Juraj Settey, Ladislav Milan a Štefan Šramka.

Pri príležitosti 50. výročia vzniku obce vydalo jej vedenie reprezentačnú knihu Demänovská Dolina – 50 rokov. Jej autormi sú Ferdinand Uličný, Karol Špánik a Štefan Packa. Pri rovnakej príležitosti v rámci osláv vzniku obce bol v lokalite Biela púť odhalený pamätník zakladateľovi obce Alojzovi Lutonskému. Za polstoročie jestvovania obce navštívili Demänovskú Dolinu aj poprední slovenskí a československí politici: Alexander Dubček, najvyšší stranícky predstaviteľ a Ľudvik Svoboda, československý prezident, premiér Slovenskej republiky Mikuláš Dzurinda, prezident Ivan Gašparovič, slovenský premiér Vladimír Mečiar, český prezident Václav Havel.

Osobnosti obce Demänovská Dolina:

ALOJZ LUTONSKÝ

Pôvodom Moravák, srdcom Slovák. Bol to človek všestranný, impulzívny a večne zdravým spôsobom nespokojný. Na Slovensko prišiel v roku 1921, do Liptovského Mikuláša. Bol aktívny turista, začal pracovať v Družstve Demänovských jaskýň, v roku 1928 sa podieľal na založení Múzea slovenského krasu. Od roku 1932 pôsobil vo Vysokých Tatrách, kde zmodernizoval záchrannú horskú službu, spolupracoval pri výstavbe visutej lanovky na

Lomnický štít a podieľal sa na výstavbe Tatranskej magistrály a Symbolického cintorína pod Ostrvou. Po návrate z Vysokých do Nízkyh Tatier bol organizátorom a dušou všetkého turistického diania v Demänovskej doline. Svoje poznatky okrem iného zúročil v návrhu projektu lyžiarskeho strediska Jasná vrátane výstavby lanovky na Chopok. Lutonského meno sa v Demänovskej doline spája nielen s výstavbou prvej lanovky na Chopok, ale má nemalé zásluhy aj na sprístupňovaní jaskýň a na vybudovaní Symbolického cintorína na Ostredku. Po vynútenom odchode z Jasnej v roku 1958 bol pracovníkom Galérie P. M. Bohúňa v Liptovskom Mikuláši a od roku 1963 riaditeľom Literárno-historického múzea Janka Kráľa. Po odchode do dôchodku v roku 1969 bol činný ako aktivista a lektor cestovného ruchu. Jeho celoživotné úsilie na vytvorenie dnes už medzinárodne známeho lyžiarskeho strediska Jasná bolo ocenené viacerými vyznamenaniami zo strany viac ako tridsiatich inštitúcií. Obec Demänovská Dolina mu udelila čestné občianstvo.

PAVOL FERENČÍK

Je otcom myšlienky založiť samostatnú obec Demänovská Dolina. V Demänovskej Doline začal pracovať na chate Koliesko, po štyroch rokoch prebral spolu s manželkou Oľgou vedenie Mikulášskej chaty, kde pôsobili sedem rokov. Ešte v čase pôsobenia na Koliesku sa spriatelil s Jánom Kresákom a spolu vytvárali podmienky na vznik Horskej služby. Bol tajomníkom HS pre Stredoslovenský kraj, nakoniec predsedom Československého výboru Horskej služby. V tejto funkcii pôsobil do roku 1987.

Keď v júli 1964 vznikla obec Demänovská Dolina, stal sa predsedom Miestneho národného výboru a túto funkciu ako úväzkový funkcionár (popri zamestnaní) vykonával až do roku 1990. Za dlhých 26 rokov starostovania vykonal nesmierne veľa pre rozvoj obce. Ani pri odchode do dôchodku neostal nečinne posedávať. Angažoval sa aj v cestovnom ruchu ako sprievodca, bohaté životné skúsenosti odovzdával mladším kolegom, venoval sa publicistike. Do posledných dní svojho plodného života sme ho stretávali na horských chodníčkoch v doline, ktorú tak veľmi miloval a pre ktorú tak veľa urobil.

JÁN KRESÁK

Jeden zo zakladateľov profesionálnej Horskej služby, už od roku 1953 ako profesionálny pracovník a od 1. 4. 1954 ako náčelník oblasti, horský vodca a inštruktor HS I. triedy. Staral sa maximálne o personálne, technické i materiálne vylepšenie činnosti Horskej služby. Prebral iniciatívu investičnej výstavby Domu HS v Jasnej, započatou v r. 1959. Dom bol daný do prevádzky 7. 12. 1963. Podieľal sa aj na výstavbe Strediska lavínovej prevencie v Jasnej a vytvoril silný kolektív profesionálnych i dobrovoľných členov Horskej služby. S nimi, ale najmä s Pavlom Ferenčíkom vytvorili podmienky na výstavbu bytoviek na Starom Koliesku. Po ukončení výstavby 6 bytoviek našlo tu komfortné bývanie asi 60 rodín. Obyvatelia pracovali v Horskej službe, na vlekoch a lanovkách, ale aj v okolitých hoteloch. Spolu s kolektívom spolupracovníkov organizačne i technicky zabezpečovali v Jasnej lyžiarske celoštátne i medzinárodné podujatia. Organizoval a zúčastňoval sa tematických zájazdov do Alpských krajín. Získané poznatky využíval pre uplatnenie v našich podmienkach.

Za mimoriadnu aktivitu dostalo sa mu mnoho uznání a vyznamenaní. Aj po odchode do dôchodku zostal dušou i telom platným členom Horskej služby. Spracoval kroniku Horskej služby v Jasnej do podoby cennej knihy Nízke Tatry – Jasná. Stal sa osobnosťou medzinárodného rozvoja Horských záchranných služieb.

MAGDA HOLLÁ

Magda Hollá patrí k najstarším obyvateľom obce Demänovská Dolina. Dlhoročná pracovníčka na úseku cestovného ruchu. Pracovala ako vedúca cestovnej kancelárie a v druhej polovici minulého storočia v rôznych vedúcich funkciách. Zaslúžila sa o intenzívny rozmach lyžiarskeho a turistického strediska Jasná. Ako dobrovoľná členka Horskej služby od r. 1960 sa zúčastňovala záchranných a preventívnych prác HS, školení, pohotovostí, asistencií ale i pátraní. Pri lyžiarskych podujatiach a tiež pri podujatiach HS často medzinárodného rozsahu zastávala zodpovedné organizačné funkcie a podieľala sa na ich veľmi dobrých výsledkoch. Za jej aktívnu prácu jej bol udelený strieborný odznak Horskej služby.

EUDMILA FIAMINOVÁ

Dcéra dlhoročného člena Horskej služby a pracovníka Strediska lavínovej prevencie v Jasnej Ladislava Milana. V priaznivom rodinnom prostredí a na svahoch Chopku sa rozvíjal jej lyžiarsky talent. Skromná obyvateľka Demänovskej Doliny sa húževnatými tréningami postupne vypracovala na výrazný zjav našich lyžiarskych svahov. Zúčastnila sa mnohých pretekov u nás i v zahraničí, kde si získala rešpekt a uznanie odborníkov v lyžovaní. Svoje najväčšie úspechy dosiahla ako reprezentantka Československa v domácom prostredí, kde vyrastala – na svahoch Chopku. Zúčastňovala sa lyžiarskych pretekov Veľká cena Demänovských jaskýň, ale zažiarila najmä na Majstrovstvách sveta juniorov i na Svetovej zimnej univerziáde, kde získala medailové umiestnenia. V súčasnosti úspešná reprezentantka Československa žije v Liptovskom Mikuláši, kde sa venuje práci s mládežou.

1.1.2 Základná charakteristika obce

Najnavštevovanejšou lokalitou Nízkyh Tatier je Demänovská Dolina, ležiaca južne od Liptovského Mikuláša, na severných svahoch pohoria Nízke Tatry, ktoré predstavujú rozsiahly horský systém s hlavným hrebeňom tiahnucim sa v dĺžke 82 km smerom východ-západ, pričom najvyššie končiare presahujú nadmorskú výšku 2 000 m n. m. Najkrajšia dolina Nízkyh Tatier meria 16 km. Tiahne sa od hlavného hrebeňa medzi vrchmi Ďumbier 2 043 m, vrcholmi Krúpova hoľa 1 927 m, Chopok 2 024 m, Dereše 2 003 m, Poľana 1 889 m na sever od liptovskej kotliny. Po stranách ju ohraničujú výrazné bočné hrebene. Dolina je súčasťou Národného parku Nízke Tatry, kde popri pozoruhodných scenerických, krajinárskych a estetických hodnotách je najcennejší Demänovský kras a Vrbické pleso.

Ideálne lyžiarske terény, svetoznáme jaskyne, možnosť letnej turistiky, krásna fauna a flóra doplnená vhodnými klimatickými podmienkami dali v tejto doline podnet k vybudovaniu strediska cestovného ruchu, obce Demänovská Dolina, rozloženej vo výškovom pásme od 700 do 2 000 m n. m.

1.1.3 Historický vývoj obce

Demänovská Dolina, ležiaca južne od Liptovského Mikuláša na severných svahoch pohoria Nízke Tatry, oddávna lákala ľudí jedinečnou pestrosťou prírodných výtvorov. Najskôr to boli pastieri a drevorubači, potom (18. stor.) pribudli aj baníci. Prvý historický záznam o Demänovskej doline sa datuje dňom 5. 12. 1299. V Ostrihomskej kapitule je dolina spomenutá v spojitosti s Dračou (dnešnou Ľadovou) jaskyňou. Historicky je však dokázané, že Demänovskú Ľadovú jaskyňu s rozsiahlymi priestormi navštevovali naši prapredkovia už v ranom stredoveku a novoveku.

Ideálne lyžiarske terény, možnosť letnej turistiky, svetoznáme jaskyne, prenádherná fauna a flóra doplnená vhodnými klimatickými podmienkami, dali v tejto doline podnet k vybudovaniu významného strediska cestovného ruchu na Slovensku, obce Demänovská Dolina. Objavením jaskyne Slobody v roku 1921 a jej čiastočným sprístupnením v roku 1924 sa vlna návštevníkov začala zväčšovať a následne v roku 1929 sa začala stavba príjazdovej cesty.

Medzníkom v histórii doliny a dnešnej obce Demänovská Dolina bolo rozhodnutie v roku 1936 a týmto rozhodnutím bolo práve vybudovanie lanovky na Chopok. Na podporu tejto myšlienky inicioval Alojz Lutonský lyžiarske preteky, ktoré nazvali Veľká cena Demänovských jaskýň (VCDJ). 26. marca 1939 sa zišlo 47 pretekárov pri Pálkovej chate pri Vrbickom plese (neskôr Sokolská chata). Trať viedla zo sedla Poľana cez Tri vody do cieľa na Zadných. Preteky Veľkej ceny Demänovských jaskýň získali naozaj veľkú obľubu, stali sa tradíciou a samozrejme uskutočňujú sa dodnes. Nadobudli európsky a celosvetový rozmer v rôznej forme ako Európsky a Svetový pohár v zjazdovom lyžovaní.

V roku 1885 bola pod Ľadovou jaskyňou postavená turistická chata. Táto chata zhorela a na jej mieste postavili v roku 1906 murovanú Kamennú chatu, ktorá po niekoľkých prestavbách slúži návštevníkom až dodnes. Ide teda o prvú turistickú chatu v Demänovskej doline. Zvýšená návštevnosť doliny vyvolala potrebu vystavať turistické zariadenia. V roku 1922 pri ústí doliny to bolo „Letovisko Povoľný“. Pri Objavnom ponore pod Babou postavil Pavel Maliarik turistickú ubytovňu s reštauráciou, ktorú po znárodnení prevzal Klub slovenských turistov a lyžiarov a pomenovali ju „Chata KSTL – B. Bjornson. Po prerazení nového vchodu do

jaskyne Slobody postavil Maliarik novú reštauráciu na konci auto cesty pod jaskyňou. Taktiež sa do doliny chodilo pešo alebo koňmi.

Demänovská Dolina zohrávala historickú úlohu počas SNP. Kováčova chata na Lúčkach bola zásobárňou potravín a výstroja prepravovaného cez Široké sedlo na povstalecké územie na Horehroní. Tieto historické udalosti pripomínajú pamätné tabule Na Lúčkach, partizánske zemlianky v dolinke Krčahovo a symbolický cintorín na Ostredku.

Doprava bola veľmi limitujúcim faktorom návštevnosti samotnej doliny. Práve na základe tohto dôvodu sa Družstvo Demänovských jaskýň po dokončení cesty po jaskyňu Slobody rozhodlo uskutočniť výstavbu cesty cez Lúčky, Záhradky až po Tri domky. Jozef Lichardus, vedúci technických dielní podniku RCR v Liptovskom Mikuláši na uľahčenie prepravy lyžiarov skonštruoval „Jasnaplán“. Išlo o rozmerné masívne sane prispôbené na prepravu osôb, batožiny a lyží, ťahané pásovým traktorom. Pravidelná premávka Jasnaplánu bola veľkou pomocou aj pre zamestnancov pribúdajúcich zariadení cestovného ruchu v Jasnej. Dokonca aj ich deti už mohli denne dochádzať z Jasnej do školy v Liptovskom Mikuláši. Prví dvaja žiaci boli Pavel Ferenčík a Peter Špirko.

Vojnovými udalosťami prerušené plány výstavby športovo-rekreačného strediska začali opäť ožívať v roku 1946. Tajomník KČST Alojz Lutonský navrhol vybudovať osobnú lanovku na Chopok a už koncom januára 1946 bola schválená trasa budúcej výstavby lanovky. Prvý úsek sedačkovej lanovky na Chopok po medzistanicu Luková začal premávať 23. októbra 1949 a v auguste 1957 lanovka preklenula štyrmi úsekmi hlavný hrebeň Nízkyh Tatier cez Chopok až na Srdiečko v doline Bystrá. Dnes prepravu turistov a lyžiarov na Chopok a jeho južnú stranu zabezpečuje najmodernejšími lanovkami spoločnosť Tatry Mountain Resorts.

Symboly obce

V zelenom štíte skrížené strieborné valašky na zlatých poriskách prevýšené zlatým striebrokrídlým netopierom

Vlajka obce Demänovská Dolina pozostáva zo šiestich pozdĺžnych pruhov vo farbách bielej (2/8), zelenej (1/8), žltej (1/8), bielej (1/8), zelenej (1/8) a žltej (2/8). Vlajka má pomer 2:3 a ukončenie je tromi cípmi, t.j. dvomi zástrihmi, siahajúcimi do tretiny jej listu.

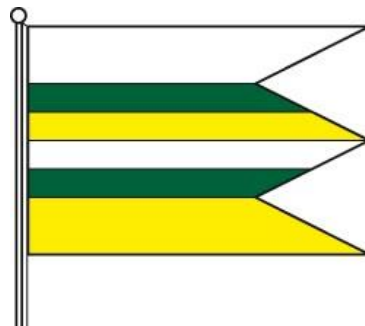
Pečať obce Demänovská Dolina je okrúhla, uprostred s obecným symbolom a kruhopolom OBEC DEMANOVSKÁ DOLINA. Pečať má priemer 35 mm, čo je v súlade s domácimi zvyklosťami a predpismi o používaní pečiatok s obecnými symbolmi.

Štandarda starostu obce Demänovská Dolina má medzi ostatnými symbolmi obce osobitné postavenie. Je vlajkou starostu, jedným z odznakov jeho úradu. Podobá sa znakovkej zástave, je však doplnená o lem vo farbách obce. Rozdiel je tiež v tom, že kým znaková zástava môže byť zhotovená v mnohých exemplároch, štandarda existuje spravidla len v jednom vyhotovení a býva tiež zhotovená luxusnejšou technikou.

Krátka zástava obce Demänovská Dolina je tiež pruhovaná, je však svojou dlhšou stranou pripojená k žrdi. Je vhodná najmä na hromadnú vlajkovú výzdobu obce.

Erb obce Demänovská Dolina bol zapísaný v Heraldickom registri Slovenskej republiky v tejto podobe :

V zelenom štíte skrížené strieborné valašky na zlatých poriskách prevýšené zlatým striebrokrídlým netopierom.

Motív valašky korení v obecnej pečati Demänovej, v chotári ktorej obec Demänovská Dolina vznikla a hoci pochádza z 19. stor. symbol mal staršiu predlohu. Znamenie netopiera pripomína známu jaskyňu.

1.1.4 Analýza súčasnej rozvojovej úrovne obce a jej rozvojových faktorov

Rozvojová úroveň priestoru a teda i obce je ovplyvnená tromi základnými podmienkami:

- disponibilitou rozvojového potenciálu,
- schopnosťou využitia rozvojového potenciálu,
- vonkajším prostredím, ktoré tvorí legislatíva, ekonomický rozvoj spoločnosti, disponibilita verejných zdrojov a systém ich prerozdelenia.

Rozvojový potenciál obce tvorí územná a ekonomická priestorová štruktúra, ktorá je systemizovaná v týchto skupinách:

- prírodné zdroje,
- obyvateľstvo,
- miestne hospodárstvo,
- technická infraštruktúra,
- sociálna infraštruktúra,
- miestna samospráva s jej ekonomickými podmienkami.

Keďže jednotlivé podsystemy priestorovej štruktúry sú navzájom späté je ťažké určiť, ktorý z uvedených faktorov je najdôležitejší. Preto pri analýze rozvojových faktorov a rovnako pri ich prognózovaní je potrebné venovať dostatočnú pozornosť všetkým faktorom. Nevyváženosť rozvojových faktorov obmedzuje dynamiku rozvoja a je jednou z príčin rozvojovej diferenciácie medzi obcami a regiónmi.

1.2 Ekonomická štruktúra a ekonomický rozvoj obce

Ekonomický potenciál obce možno definovať ako spolupôsobenie v obci sa nachádzajúceho kapitálu, ľudských zdrojov a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností obce a determinantom životnej úrovne jeho obyvateľstva.

Na rozvoji ekonomického potenciálu sa v obci Demänovská Dolina podieľajú nielen podnikateľské subjekty pôsobiace na jej území, ale aj obecná samospráva, a nepriamo aj občania, ktorí sa podieľajú na spoločenskom dianí obce.

1.3 Sociálna charakteristika – ľudské zdroje

Z hľadiska počtu obyvateľov patrí obec Demänovská Dolina do skupiny menších obcí. Na základe tabuľky 2 možno pozorovať rastúci vývoj počtu obyvateľov v obci Demänovská Dolina. Čo predstavuje pozitívny demografický vývoj.

Vývoj počtu obyvateľov

tabuľka č. 2

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Počet obyvateľov	283	270	265	277	296	303
+/-		-13	-5	+12	+19	+7

Zdroj: DataCUBE

1.3.1 Demografický vývoj obce

Demografický vývoj v obci má výraznú charakteristiku obecnej komunity. V rokoch 2011, 2012, 2014, 2015 a 2016 má demografické saldo záporný charakter a zapríčiňuje ho zvyšujúca sa úroveň úmrtnosti.

Takisto kolísavý priebeh má aj migračné saldo. Jeho hodnota je záporná v rokoch 2011, 2012 a 2016 a naopak kladná v rokoch 2013, 2014 a 2015.

Do obce Demänovská Dolina väčšinou prichádzajú mladí ľudia, ktorí majú korene práve v tejto obci, aby si tu založili rodinu.

Z obce Demänovská Dolina ľudia odchádzajú bývať do iných miest väčšinou za prácou niekedy až do zahraničia, kde sú lepšie životné podmienky.

Demografický vývoj v obci

tabuľka č.3

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Narodení	1	1	3	0	1	0
Zomrelí	2	2	0	3	2	2
Demografické saldo	-1	-1	+3	-3	-1	-2
Prist'ahovaní	8	7	19	25	17	10
Vyst'ahovaní	34	16	13	7	7	11
Migračné saldo	-26	-9	6	18	10	-1

Zdroj: DataCUB

1.4 Ekonomická základňa obce

Na území Demänovskej doliny sa nachádza mnoho ubytovacích a stravovacích zariadení. Lákadlom pre návštevníkov sú i Demänovské jaskyne, ktoré ročne navštívia tisícky ľudí. V súčasnosti sa tu nachádza 28 lyžiarskych zjazdoviek, ktorých celková dĺžka je 36 470 m. Z celkovej dĺžky zjazdoviek je 22 935 m umelo zasnežovaných. V Demänovskej doline sa taktiež nachádza 13 vlekov, 3 kabínkové lanovky a 7 sedačkových lanoviek.

JASKYNE

Demänovská jaskyňa slobody:

Národná prírodná pamiatka Demänovské jaskyne na severnej strane Nízkyh Tatier je najdlhším jaskynným systémom na Slovensku. Medzi jej dominanty patrí Demänovská jaskyňa slobody, ktorá dlhé roky očaruje návštevníkov bohatou sintrovou výplňou rozličných farieb, tajuplným

podzemným tokom Demänovky i čarokrásnymi jazierkami. Je najviac navštevovanou sprístupnenou jaskyňou na Slovensku.

Demänovská ľadová jaskyňa:

Demänovská ľadová jaskyňa predstavuje severnú časť svetoznámych Demänovských jaskýň. Pozoruhodná je výskytom trvalej ľadovej výplne, bizarnými a mohutnými tvarmi podzemných priestorov, vzácnou jaskynnou faunou, ako aj bohatou históriou.

GASTRONÓMIA

Organizácie:

- Reštaurácia Demänovka
- Poľovnícka reštaurácia pri Hoteli Poľovník
- Reštaurácia pri Hoteli Bystrina
- Reštaurácia Koliba
- Koliba u Povoľných
- Tri studničky - reštaurácia
- Espresso Luková
- Espresso Jasná
- Hotel Grand - reštaurácia
- Hotel FIM - reštaurácia
- Hotel Liptov - reštaurácia
- Al Pačin - reštaurácia
- Chata Lúčky
- Horská chata Chata Björnson

- Elan pub Pod bublinou - zimný bufet
- Hotel Ski - reštaurácia
- Panorama cafe - zimný bufet
- Penzión Energetik - reštaurácia
- a mnohé iné

UBYTOVANIE

Hotely :

- Hotel BYSTRINA**
- Hotel POĽOVNÍK***
- Hotel GRAND JASNÁ****
- WELLNES HOTEL REPISKÁ***
- SKI&WELLNESS RESIDENCE DRUŽBA****
- Hotel TRI STUDNIČKY****
- Relax hotel FIM***
- Hotel FIS JASNÁ****
- Hotel JUNIOR JASNÁ***
- Hotel SOREA SNP***
- Hotel LIPTOV**
- WELLNESS HOTEL CHOPOK****
- Hotel MIKULÁŠSKA CHATA***
- Hotel OSTREDOK***
- Hotel SOREA J. ŠVERMA**

Penzióny:

- Penzión ADRIANA
- Penzion ALFA
- Penzión ASPEN
- Penzión ENERGETIK
- Penzión FLORES
- Penzión KAMENNÁ CHATA

- Penzión JOZEF
- Penzión LIMBA
- Penzión SLOVAKOTOUR
- Penzión Jakub

BUNGALOVY, CHATY, APARTMÁNY, DOM HORSKEJ SLUŽBY, VILA GITKA, VILA VISTA

1.4.1 Občianska vybavenosť obce

V obci sa nenachádza základná škola, žiaci dochádzajú do základných škôl v Liptovskom Mikuláši. Administratívnu občiansku vybavenosť zabezpečuje obecný úrad. Na kultúrne aktivity sa využíva kultúrno – spoločenská miestnosť v budove obecného úradu. Obec je plne elektrifikovaná, plynofikovaná, odkanalizovaná a napojená na verejný vodovod. Verejné osvetlenie sa v obci nachádza vo všetkých miestnych častiach, je zmodernizované za úsporné. Za zdravotnou starostlivosťou musia občania dochádzať mimo obce, najčastejšie do Liptovského Mikuláša. Komerčnú vybavenosť reprezentuje niekoľko prevádzok obchodu a služieb (viď vyššie). Ako istý limit rozvoja sa však javí rastúca ochota obyvateľov cestovať za prácou a nákupmi mimo miesta bydliska a vznik veľkých nákupných centier, ktoré odčerpávajú potenciálny dopyt.

Obyvatelia obce bývajú v rodinných domoch, bytových domoch ale na pláne je aj výstavba nájomných bytov.

Územím Demänovskej doliny prechádza štátna cesta II. triedy číslo 584, ktorá ju spája s mestom Liptovský Mikuláš. Dopravné spojenie je zabezpečené autobusovou dopravou. Pravidelná autobusová linka premáva týmto úsekom 14x za deň (pracovný), taktiež sa týmto úsekom uskutočňuje aj individuálna osobná doprava ako trvalých obyvateľov tak aj návštevníkov Demänovskej doliny. Ide o pomerne úzku komunikáciu, ktorá je v zimnom období s dostatočnou snehovou prikrývkou zužovaná ešte viac v dôsledku nahrnutých más snehu po jej okrajoch. Táto komunikácia býva najčastejšie preťažená najmä v zimných mesiacoch, ale taktiež počas prázdnin a víkendov. Hlavným dôvodom je najmä nevyhovujúci počet parkovacích miest, ako aj nedostačujúca organizácia parkovacieho systému v strediskách cestovného ruchu.

1.4.2 Vzdelanie a kultúra

Základné školy v Liptovskom Mikuláši navštevuje 22 žiakov. V obci sa nenachádza materská škola. Materské školy v okolitých obciach navštevuje 8 detí.. Stredoškolské vzdelanie získavajú študenti prevažne v Liptovskom Mikuláši. V obci sa nachádza športové ihrisko. V budove obecného úradu sa nachádza kultúrno – spoločenská miestnosť, ktorá slúži na realizáciu rôznych spoločenských aktivít.

1.4.3 Životné prostredie

Hlavnými znečisťovateľmi ovzdušia na území Demänovskej doliny je automobilová doprava a vykurovacie systémy zariadení ako sú hotely a reštaurácie. Produkty spaľovania pohonných zmesí (SO₂, CH₄, N₂O, Pb, HN₃, CO₂) a výpary z pohonných hmôt a mazadiel unikajú do ovzdušia z motorových vozidiel. Ovzdušie je najviac znečisťované v hlavných turistických sezónach a to v lete a zime. Práve v tomto období je zvýšený počet motorových vozidiel. Mnohé vozidlá nechávajú majitelia pred opustením Demänovskej doliny naštartované dlhšie pred odjazdom. Z dôvodu vykurovania alebo klimatizácie automobilu. Znečisťovanie ovzdušia vykurovacími systémami hotelov a reštaurácií je spôsobené predovšetkým ich neustálym rozrastaním sa a zvyšovaním ich kapacít.

1.4.4 Cestovný ruch a voľný čas

Samotná obec poskytuje turistické ubytovanie. Potenciál na turistické možnosti prípadne športové vyžitie ponúka obec Demänovská Dolina všetkým návštevníkom obce ale samozrejme i svojim rodákom. Územie Demänovskej Doliny má veľký prírodný potenciál, ktorý využíva na šport, turistické a rekreačné účely. Na území sa nachádza množstvo lyžiarskych svahov, vlekov a lanoviek taktiež bežecké trate a množstvo značkových turistických chodníkov, ktoré vedú nádhernou scenériou tohto územia.

Turistika

Najrozľahlejším a druhým najvyšším pohorím na Slovensku sú Nízke Tatry, ktoré tvoria Národný park Nízke Tatry. Ich najvyšším končiarom je Ďumbier, 2 043 m n. m. Popri Vysokých Tatrách sú najvýznamnejším turistickým a lyžiarskym centrom Slovenska. Orfologicky sa delia na dva podcelky: Ďumbierske a Kráľovohoľské Tatry. Nachádzajú sa takmer v ideálnom strede Slovenska. Na severe ich ohraničuje Liptovská kotlina, Kozie chrbty a Hornádska kotlina, na východe Slovenský raj, na juhu Horehronské podolie, na západe Veľká Fatra a Starohorské vrchy. Tvoria ich kryštálické horniny a druhohorné usadeniny. Hlavný hrebeň sa delí na dve časti. Západná časť sa začína nad Hiadeľským sedlom výrazným masívom Prašivej a končí sa v sedle Čertovica 1 238 m. Vyznačuje sa hôľnato-skálnatým povrchom. Najmohutnejšie pôsobí centrálna časť medzi Chabencom 1 955 m a Ďumbierom 2 043 m - najvyšším vrchom pohoria.

Najfrekventovanejšie turistické a lyžiarske stredisko sa rozprestiera od Derešov cez Chopok až po Ďumbier. Ďalšie významné stredisko turistiky tvorí Čertovica s Bocianskou dolinou. Najväčšou atrakciou Nízkych Tatier sú početné krasové javy. Najznámejší je Demänovský kras. Demänovská jaskyňa slobody je dlhodobou držiteľkou slovenského rekordu v počte návštevníkov za rok. Priemerne ju navštívi 180 000 - 210 000 osôb ročne. Rekord je 277 313 v roku 1962.

Najkrajšia dolina Nízkych Tatier meria 16 km. Tiahne sa od hlavného hrebeňa medzi vrchmi Ďumbier 2 043 m, Krúpova hoľa 1 927 m, Chopok 2 024 m, Dereše 2 003 m, Poľana 1 889 m na sever od liptovskej kotliny. Po stranách ju ohraničujú výrazné bočné hrebene. Dolina je štátnou prírodnou rezerváciou s výmerou 837 ha, kde popri pozoruhodných scenerických, krajinárskych a estetických hodnotách je najcennejší Demänovský kras. V hornej časti doliny sú viaceré rekreačné oblasti zimnej a letnej turistiky s početnými zariadeniami cestovného ruchu.

Milovníkom pešej turistiky ponúka Demänovská Dolina desať značkovaných trás a bohatú sieť chodníkov, na ktorých si prídu na svoje aj pohodlnejší turisti. V dolnej časti doliny vedú chodníky lesným terénom cez hlboké kaňony a pomedzi strmé bralá, v hornej časti prevažuje kosodrevina a trávnaté hole. Väčšinu trás možno absolvovať ako okruhy. Fyzicky zdatnejší turisti si neodpustia výstupy na najvyššie nízkotatranské končiare Chopok a Ďumbier, ktoré

ponúkajú výhľady takmer na polovicu Slovenska. Lyžiarom je známa najmä časť Jasná ležiaca pri dolnej stanici lanovky na Chopok. Množstvo lanoviek, lyžiarskych vlekov a terénov v lokalitách Záhradky, Otupné a Chopok - sever poskytuje výborné podmienky na lyžovanie.

Cykloturistika

Pre vyznávačov cestnej cyklistiky sú na Liptove optimálne podmienky, nakoľko cez Liptov vedie diaľnica od Ivachnovej až po Prešov, takže ostatné cesty sú s menšou hustotou premávky ako stvorené pre tento druh športu. Obľúbené sú trasy okolo Liptovskej Mary, cez Čiernovažskú dolinu, Demänovskú dolinu a množstvo turistov kombinuje pešiu turistiku s výletom na bicykloch.

1.5 Swot analýza

Swot analýza obce Demänovská Dolina bola použitá ako metóda, ktorá vychádza:

- z analýzy doterajšieho vývoja,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho silných stránok,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho slabých stránok,
- jeho potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí (šanci),
- jeho potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – hrozieb (rizík).

Pre definovanie základných prvkov SWOT analýzy obce boli využité:

- poznatky z doterajšieho vývoja a súčasného stavu vybavenia obce,
- rozvojové zámery obce,
- strategické ciele, ich priority a opatrenia.

Silné stránky obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.

Slabé stránky obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.

Príležitosti (šance) sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov.

Ohrozenia (riziká) predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

POLOHA OBCE A VÄZBA NA VONKAJŠIE OKOLIE	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - priaznivé podmienky obce pre rozvoj sociálnej, spoločenskej a kultúrnej funkcie, - priaznivé podmienky obce pre rozvoj obytnej funkcie, - vypracovaný územný plán obce. 	<ul style="list-style-type: none"> - neusporiadaná urbanistická štruktúra obce, - nejasné vlastnícke pomery u časti pozemkov a pod miestnymi komunikáciami, - náročnosť geografického reliéfu sťažuje budovanie kanalizačnej siete.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - využitie katastrálneho územia obce pre výstavbu bytovú, občiansku, spoločenskú i podnikateľskú, - možnosť kooperácie riešenia otázok a problémov regionálneho charakteru s okolitými obcami, - budovanie a rekonštrukcia komunikačných sietí, - možnosť využitia prírodného a vidieckeho prostredia na agroturistické aktivity a vidiecky cestovný ruch. 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok vlastných i verejných finančných zdrojov na financovanie projektov v rámci dopravnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti, - narušenie urbanistickej štruktúry realizáciou veľkých investícií, najmä do infraštruktúry, - negatívny dopad realizovanej výstavby a rozmanitej dopravnej infraštruktúry na životné prostredie.

ENVIRONMENTÁLNE A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE OBCE	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - dostatok priestorov pre budovanie zón rekreácie a oddychu, - dostatok pitnej a úžitkovej vody, - separovanie základných zložiek odpadu. 	<ul style="list-style-type: none"> - všeobecný nezáujem obyvateľstva na zlepšovaní ŽP a odstraňovaní príčin, - existencia zdrojov znečistenia povrchových a podzemných vodných zdrojov, - ohrozovanie čistoty spodných vôd žumpami pri rodinných domoch, - ohrozovanie obce hlučnosťou (najmä nárastom dopravy), prašnosťou a znečisťovaním ovzdušia, - nedostatočné separovanie komunálneho odpadu.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - využitie prírodného potenciálu na vytváranie a zveľaďovanie existujúcich rekreačných zón, - ekologické partnerstvo obce s ohrozovateľmi životného prostredia, - nová koncepcia odpadového hospodárstva, zberu odpadov a ich zhodnocovania, - vybudovanie obecného kompostoviska, - vybudovanie kanalizácie a ČOV, - odklonenie nákladnej dopravy z obce - zvýšiť vedomie obyvateľstva vo sfére ŽP. 	<ul style="list-style-type: none"> - vytváranie divokých skládok odpadu, - nedostatok a neúspešnosť pri získavaní finančných prostriedkov potrebných pre riešenie stavu životného prostredia – kompostovisko, kanalizácia, čistička odpadových vôd, - všeobecne nízka miera vynútiteľnosti práva v oblasti ochrany a udržateľnosti ŽP, - zvyšovanie hustoty nákladnej dopravy pri realizovaní investícií do technickej a sociálnej infraštruktúry.

TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - vybudovaná vodovodná sieť, - dostatok priestorov pre budovanie bytovej a technickej infraštruktúry, - vybudovaná plynofikácia v obci, - novovybudované verejné osvetlenie, - novozrekonštruované autobusové zastávky - dopravné a informačné značenie v obci. 	<ul style="list-style-type: none"> - zlý stav miestnych komunikácií, narušený povrch komunikácií v obci, - neustála potreba investícií na údržbu a modernizáciu zariadení technickej infraštruktúry, - potrebná rekonštrukcia opotrebovaných vodovodných potrubí, - nedostatočne vybudované inžinierske siete v okrajových oblastiach obce, - nutnosť dobudovania verejných priestranstiev, - nedostatočná napojenosť verejnej dopravy na okolité mestá a obce, - nedostatočná sieť chodníkov,
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - vybudovanie kanalizácie v obci, - rekonštrukcia miestnych komunikácií, úpravy obecných verejných priestranstiev, - dobudovanie siete chodníkov, - dobudovanie inžinierskych sietí k pozemkom vhodných na bytovú výstavbu, - realizácia miestneho rozhlasu z verejných zdrojov, - passport dopravného značenia, - rekonštrukcia vodovodných potrubí, dobudovanie vodovodu, - modernizácia obecných budov. 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatok vlastných zdrojov na financovanie našich zámerov, - nepripravenosť projektov na získanie finančných zdrojov z fondov EÚ a SR, - narušovanie urbanistickej štruktúry a vzhľadu obce starými schátralými budovami.

SOCIÁLNA (OBČIANSKA) INFRAŠTRUKTÚRA	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - dostatok priestorov pre ďalšiu individuálnu alebo komplexnú bytovú výstavbu, - rozhodujúci podiel rodinných domov v bytovom fonde obce, - existencia obecných budov, - zabezpečenie plnenia úloh v oblasti sociálnej starostlivosti - angažovanosť OcU v oblasti sociálnych služieb. 	<ul style="list-style-type: none"> - nerovnomernosť vo vybavení jednotlivých častí obce prostriedkami občianskej vybavenosti, - potreba rekonštrukcie obecného majetku, ostatných obecných budov, - potreba dobudovania zariadení a areálov pre mladšiu generáciu, - neúplný základný sortiment ponuky tovarov a služieb v obci, - potreba zabezpečenia lepšej starostlivosti o starších a prestárlych občanov, - absencia zdravotníckeho zariadenia.
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - príprava projektov, vybudovanie, prípadne rekonštrukcia komunitných centier obce (kultúrno-spoločenské, športové, spoločenské), - pripravenosť pozemkov pre výstavbu bytovú, podnikateľskú i občiansku, - vybudovanie nových bytových jednotiek, sociálnych bytov, - rozšírenie ponuky tovarov a služieb, skvalitneniu sortimentu a ponuky, - rekonštrukcia starej obecnej budovy na zriadenie denného stacionára, - možnosť zabezpečenia navštevovania obce všeobecným lekárom, - dokončenie zveľadenia miestneho cintorína. 	<ul style="list-style-type: none"> - stav prípravy projektov pre jednotlivé zámery a nedostatok finančných zdrojov, - prípadná neúspešnosť projektov pre riešenie rozvoja občianskej infraštruktúry, - vysoký stupeň opotrebenia jednotlivých obecných objektov, potreba údržby, opráv, rekonštrukcií, ako aj zlepšenia vnútorného vybavenia, - roztrieštenosť vlastníckych pomerov k pozemkov v katastri obce, - potreba súhlasu vlastníkov starých, najmä hospodárskych budov s ich postupným odstraňovaním, resp. rekonštrukciou a zveľadovaním.

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ A ĽUDSKÉ ZDROJE	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - takmer jednotná národnostná a náboženská štruktúra obyvateľstva, - možnosť pracovných príležitostí v obci, - možnosť využitia dopravného spojenia do zamestnania a škôl. 	<ul style="list-style-type: none"> - zhoršovanie vekovej štruktúry obyvateľstva (rast počtu obyvateľov v poproduktívnom veku a pokles vo veku predproduktívnom),
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - podpora bytovej výstavby, rast bytového fondu obce, najmä pre mladé rodiny, - rozšírenie a obnova existujúcich detských ihrísk - rekonštrukcia, prípadne dobudovanie kultúrneho a spoločenského domu a športových zariadení, - vybudovanie zón oddychu. 	<ul style="list-style-type: none"> - nepriaznivý ekonomický a sociálny vývoj v spoločnosti, ohrozené existenčné podmienky pre zabezpečenie rodiny, - odchádzanie za prácou a lepšími životnými podmienkami, - nepriaznivá veková a vzdelanostná štruktúra obyvateľstva (rast indexu starnutia).

ZÁUJMOVÉ ZDRUŽENIA, KULTÚRNE A SPOLOČENSKÉ AKTIVITY.	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - <i>reprezentatívna miestnosť v spoločenskom dome,</i> - <i>dostatok obecných priestorov na poriadanie kultúrnych a spoločenských podujatí a na prevádzkovanie záujmových združení,</i> - <i>poskytovanie obecných priestorov pre stretávanie a organizovanie kultúrnych podujatí,</i> - <i>organizovanie kultúrnych podujatí za účasti detí MŠ, ZŠ a členov záujmových združení v obci,</i> - <i>spoluúčasť organizácií a združení na spoločenskom a kultúrnom dianí v obci</i> - <i>výhodné podmienky pre zakladanie krúžkov a športových klubov.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>nedostatočná zapojenosť občanov a podnikateľských subjektov na kultúrno-spoločenských akciách.</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<ul style="list-style-type: none"> - <i>zapojenie všetkých vekových zložiek obyvateľstva na záujmových aktivitách obce,</i> - <i>pokračovanie v tradíciách obce v organizovaní kultúrnych a spoločenských podujatí.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>stagnujúci, prípadne nepriaznivý demografický vývoj (veková štruktúra),</i> - <i>slabší záujem, najmä mladších občanov o činnosť v záujmových združeníach v obci.</i>

EKONOMICKÉ PODMIENKY A PODNIKATEĽSKÉ PROSTREDIE	
SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> - <i>predpoklady rozvoja podnikania a rozširovania obchodu a služieb pre občanov v obci,</i> - <i>dostatok pozemkov pre výstavbu objektov podnikateľskej a občianskej vybavenosti obce,</i> - <i>priaznivý podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva,</i> - <i>obecný majetok, možnosti jeho efektívnejšieho využitia, vrátane podnikania s ním,</i> - <i>výhodné podmienky nájmu a odkúpenia obecných priestorov a pozemkov na podnikanie,</i> - <i>podpora podnikania zo strany OcU,</i> - <i>vynikajúce podmienky pre rozvoj cestovného ruchu,</i> - <i>dostatočná propagácia obce ako miesta pre turistický ruch a aktívny odpočinok.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>potreba využitia verejných zdrojov a úverových prostriedkov (EÚ, SR),</i> - <i>nepripravené projektové dokumentácie k žiadostiam zo štrukturálnych fondov EÚ,</i> - <i>vysoký stupeň opotrebenia obecného majetku,</i>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA

<ul style="list-style-type: none"> - <i>zvýšenie finančnej a daňovej sily obce,</i> - <i>priaznivé predpoklady pre čerpanie zo štrukturálnych fondov EÚ,</i> - <i>racionalizačné opatrenia a program úspory nákladov v samospráve a obecných budovách,</i> - <i>vybudovanie priemyselnej zóny v obci,</i> - <i>poradenské a informačné podujatia v oblasti podpory podnikania,</i> - <i>projekt na vybudovanie turistických a cykloturistických trás,</i> - <i>spoločné aktivity mikroregiónu na podporu podnikateľského prostredia a cestovného ruchu.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj obce,</i> - <i>roztrieštenosť vlastníckych pomerov k pozemkov v katastri obce,</i> - <i>neúspešné projekty na čerpanie finančných prostriedkov z rozpočtu SR a EÚ,</i> - <i>nepriaznivé vplyvy podnikania na životné prostredie obce,</i> - <i>celkový rast nákladov na činnosť samosprávy, najmä rast cien energií, služieb, nákladov na verejné účely obce a pod..</i>
--	--

Swot analýza silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození poskytla prehľad potenciálnych obmedzení i možností pri ďalšom rozvoji obce. Jej zhodnotenie umožnilo stanoviť nevyhnutné priority strategických cieľov v jednotlivých oblastiach a prijať opatrenia na zabezpečenie ich dosiahnutia. Analýza príležitostí a ohrození umožnila odhaliť doteraz nevyužité šance a súčasne definovať riziká, s ktorými sa samospráva môže v ďalšom období stretnúť.

2 Strategická časť

Strategická časť PRO obsahuje víziu územia, formuláciu a návrh stratégie, výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (sociálna oblasť, ekonomicko – hospodárska oblasť, environmentálna oblasť), opatrenia a ich vecný, finančný a časový rámec. V podstate je do strategickej časti zahrnutá stratégia, programovanie, realizácia a finančný plán.

Strategická časť dokumentu rozvoja obce Demänovská Dolina sa vzťahuje k časovému horizontu, v ktorom má zmysel hodnotiť dopady aktivít a projektov podporených jej rozvojovým programom (PRO), čo predstavuje výhľad do roku 2030. Pre stanovenie stratégie je nevyhnutné rešpektovanie odhadov možných scenárov vývoja vyšších (nadnárodných, národných, regionálnych) úrovní pre strednodobé a dlhodobé časové horizonty.

Východiská pre odhady možných scenárov vývoja na nadnárodnej úrovni (Európska únia) sú deklarované predovšetkým v dokumente „Europa 2020“, v ktorom na stanovené ciele nadväzujú aj ukazovatele pre ich hodnotenie. Európska únia v dokumente deklaruje, že sústredí všetko svoje úsilie na preklenutie krízy a vytvorenie podmienok pre konkurencieschopnejšie hospodárstvo s vyššou mierou zamestnanosti. Prioritou stratégie „Europa 2020“ je dosiahnutie rastu, ktorý je inteligentný, udržateľný a inkluzívny.

- A. Inteligentný rast** - vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii,
- B. Udržateľný rast** - podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje,
- C. Inkluzívny rast** - podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť.

Európska únia si vo svojej stratégii do roku 2020 v dokumente „Europa 2020“ stanovila dosiahnutie piatich cieľov:

1. **Zamestnanosť** - zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 až 64 rokov na 75 %,
2. **Výskum a vývoj** - zvýšiť úroveň investícií do výskumu a vývoja na 3 % HDP,

3. **Zmena klímy a energetická udržateľnosť** - znížiť emisie skleníkových plynov o 20 % (alebo za predpokladu širšej globálnej dohody až o 30 %) oproti úrovniam z roku 1990, získavať 20 % energie z obnoviteľných zdrojov, dosiahnuť 20-percentný nárast efektívnosti vo využívaní energie,
4. **Vzdelávanie** - Znížiť mieru predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10 %, minimálne 40 % podiel obyvateľov vo veku 30 – 34 rokov, ktorí majú ukončené vysokoškolské vzdelanie,
5. **Boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu** - aspoň o 20 miliónov znížiť počet osôb, ktorým hrozí chudoba a sociálne vylúčenie.

Aby sa zabezpečilo plnenie týchto piatich cieľov, EÚ uplatňuje efektívny systém hospodárskeho riadenia, ktorý slúži na koordináciu politík na úrovni Únie a jednotlivých členských štátov. Neoddeliteľnou súčasťou tohto systému sú aj orgány miestnej samosprávy. Dialóg medzi vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi priblíži priority EÚ verejnosti a posilní v nej pocit zodpovednosti, ktorý je potrebný nato, aby sa do plnenia cieľov stratégie Európa 2020 zapojil každý.

V mnohých krajinách EÚ sú regionálne a miestne orgány zodpovedné za oblasti politiky súvisiace so stratégiou Európa 2020 – je tomu tak aj na Slovensku, kde miestne samosprávy majú zodpovednosti za svoje originálne a prevzaté kompetencie. Je nevyhnutné, aby si všetky úrovne verejnej správy uvedomovali potrebu efektívnej implementácie stratégie „Európa 2020“ na účely dosiahnutia inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu a aby každý orgán splnil svoje úlohy pri uplatňovaní potrebných zmien.

Aplikáciu stratégie „Európa 2020“ pre jednotlivé členské krajiny sa snaží Európska únia konkretizovať v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny. Podľa odporúčania pre Slovenskú republiku slovenské hospodárstvo zaznamenalo jednu z najrýchlejších obnov po finančnej kríze a čelí výzvam, ako je posilnenie domácej výrobnjej základne, diverzifikácia zdrojov rastu, a zároveň konsolidácia dosiahnutého pokroku, pokiaľ ide o štrukturálne reformy a verejné financie. Po spomalení v roku 2013 hospodárska činnosť na Slovensku v roku 2014 opäťovne vzrástla. Napriek tomu sa očakáva, že podmienky na trhu práce sa budú zlepšovať len mierne. Na zlepšenie rastového potenciálu Slovenska sú potrebné ďalšie opatrenia. Takisto by sa mali

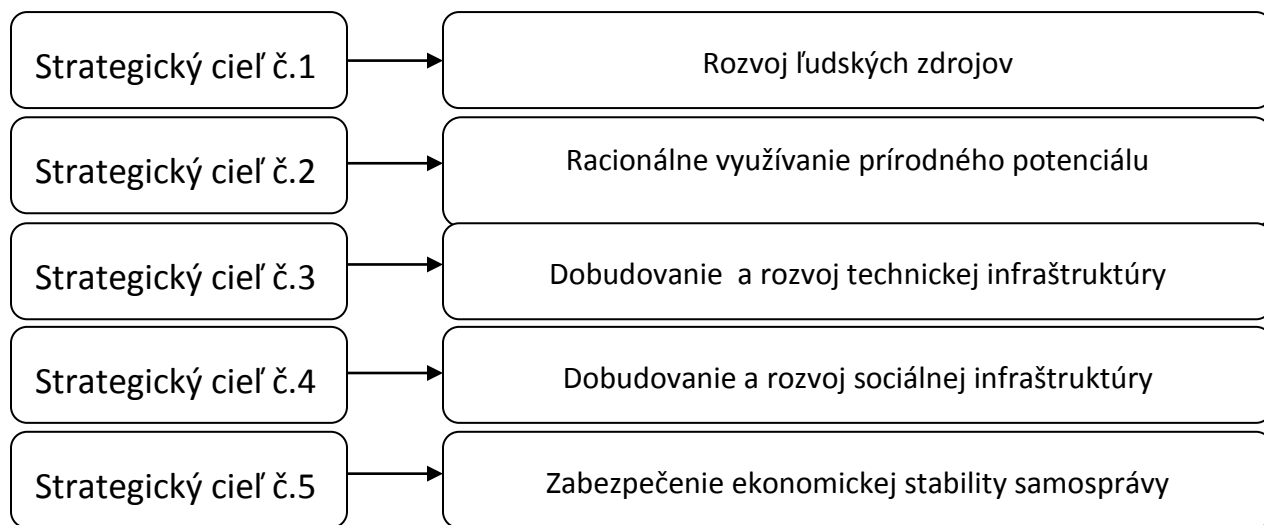
zintenzívniť reformy v oblastiach ako je zamestnanosť, vzdelávanie, podnikateľské prostredie a inovácia, energetika a verejná správa. Hoci celkový deficit verejných financií v roku 2013 dosiahol 2,8 % HDP a očakáva sa, že aj v nadchádzajúcich rokoch zostane pod úrovňou 3 % HDP, korekcia nadmerného deficitu nesie so sebou riziká. Okrem toho sa vláda plánuje naďalej zameriavať na rastovo orientované výdavky, avšak poskytnuté údaje tento cieľ úplne nepotvrdzujú. Odporúčania Európskej komisie pre Slovenskú republiku na rok 2014 v skratke: Komisia vydala šesť odporúčaní pre jednotlivé krajiny určené Slovensku, aby tak pomohla zlepšiť jeho hospodársku výkonnosť. Týkajú sa týchto oblastí: verejné financie, dane, trh práce, vzdelávanie a odborná príprava, sieťové odvetvia, podnikateľské prostredie a efektívnosť verejnej správy.

2.1 Strategické ciele obce

Naplnenie dlhodobej vízie rozvoja obce Demänovská Dolina vedie cez stanovenie a plnenie strategických cieľov rozvoja obce, ich priorit a opatrení. Tieto boli stanovené predovšetkým na základe problémov, ich príčin a dôsledkov v súčasnom stave obce.

Pre naplnenie dlhodobej vízie boli v PRO Demänovská Dolina stanovené nasledovné strategické ciele:

Schéma strategických cieľov PRO Demänovská Dolina:

Základným predpokladom pre splnenie stanovených cieľov je získanie potrebných finančných zdrojov. Ide najmä o financie z verejných fondov, resp. z fondov Európskej únie. Ďalším predpokladom pre úspešné splnenie strategických cieľov je dôsledné vypracovanie a predkladanie programových zámerov a zdôvodnených žiadostí o pridelenie finančných prostriedkov na príslušné inštitúcie.

2.1.1 Rozvojová vízia obce

Rozvojová vízia obce predstavuje takmer zidealizované predstavy obyvateľov obce i manažmentu obecnej samosprávy o tom, ako by obec v dlhodobom horizonte mala vyzeráť, ako by mali jej obyvatelia v nej žiť, ako by sa mali v obci cítiť, akú kvalitu života by im obec mala v budúcnosti ponúknuť. Je to vízia predovšetkým pre ekonomicky aktívnu a mladú generáciu obce, ale i vízia pre pokojný a zabezpečený život občanov v poproduktívnom veku.

Predstava alebo rozvojová vízia obce je prvým krokom pre stanovenie žiadaných rozvojových potrieb a vo vecnej rovine slúži na stanovenie dlhodobých i krátkodobých cieľov, priorít a opatrení, ktoré sa v dlhodobom programovom dokumente obce ďalej rozpracovávajú do konkrétnej vecnej podoby.

Vízia obce vychádza z predstáv obyvateľov vyslovených v ankete, na verejných zhromaždeniach občanov i pri iných príležitostiach a aj zo zámerov obecnej samosprávy a jej volených predstaviteľov.

Formulár č. S 1 – Plánovací formulár – Vízia (povinný v predpísanej štruktúre)

Vízia

„Obec Demänovská Dolina má potenciálne predpoklady byť pre svojich občanov miestom pre pokojné bývanie, v zdravom a čistom prostredí. Vízia bude pokračovaním kresťanských a rodinných tradícií v rozvoji a živote obce. Cieľom je postupné využitie prírodného potenciálu obce so zabezpečením jej ekologickej stability, vybudovanie obce urbanisticky usporiadanej, zabezpečenej bytovou a občianskou vybavenosťou, s potrebnou technickou a sociálnou

infraštruktúrou. Naplnenie cieľovej rozvojovej vízie by malo priniesť nové možnosti pre rozvoj podnikania, vznik pracovných príležitostí v obci a jej okolí, priaznivé podmienky pre materiálne zabezpečenie a duchovne bohatý život. Obec by mala poskytovať svojim obyvateľom priaznivé podmienky pre záujmové, kultúrne, športové a iné vyžitie, ako aj možnosti oddychu a rekreácie, pri primeranom zdravotnom a sociálnom zabezpečení. Neoddeliteľnou súčasťou rozvojovej vízie obce je i vybudovanie občianskej spoločnosti na princípoch spolužitia aktivity a solidarity, s dobrými medzilľudskými vzťahmi.“

Formulár č. S 2 – Tabuľka strategických cieľov a opatrení (povinný v predpísanej štruktúre)

Prioritné oblasti			
1. Prioritná oblasť sociálna	2. Prioritná oblasť ekonomická	3. Prioritná oblasť environmentálna	4. Prioritná oblasť inštitucionálna
Ciele prioritných oblastí			
Cieľom je starostlivosť o ľudské zdroje a zvýšenie ich kvality	Cieľom je udržanie ekonomickej výkonnosti a zvyšovanie konkurencieschopnosti	Cieľom je ochrana a tvorba životného prostredia	Cieľom je skvalitňovanie verejnej správy
Opatrenia prioritných oblastí			
1.1 Rekonštrukcia obecných budov-spoločenské priestory	2.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií a chodníkov	3.1 Vybudovanie splaškovej kanalizácie v obci	4.1 Aktualizácia rozvojových dokumentov
1.2 Organizácia a podpora kultúrnych podujatí	2.2 Rekonštrukcia obecných priestorov	3.2 Projekt osvet, vzdelávania a propagácie separovaného zberu	4.2 Koncepcia financovania aktivít a projektov
1.3 Vybudovanie miestneho rozhlasu	2.3 Rozšírenie kamerového systému v obci.	3.3 Vytvorenie zberného dvora na zber a triedenie separovaného odpadu	4.3 Využívanie medzinárodnej spolupráce
1.4 Investícia do novostavby	2.4 Renovácia budovy dôchodcov, vytvorenie dennej stacionárnej	3.4 Využitie obnoviteľných zdrojov energie	4.4 Využívanie spolupráce v regióne

	stanice		
1.5 Eliminácia užívania návykových látok		3.5 Zníženie znečisťovania ovzdušia	
		3.6 Protipovodňové opatrenia	

Navrhované strategické ciele obce Demänovská Dolina na základe prílohy č.8 zákona č.24/2006 Z.z. „**Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie**“ nepodliehajú povinnému hodnoteniu ani zisťovaciemu konaniu, nakoľko uvedené činnosti nevytvárajú rámec na posudzovanie a schválenie niektorej z navrhovaných činností uvedených v prílohe č.8 zákona č.24/2006 Z.z.

3 Programová časť

Programová časť PRO nadväzuje na strategickú časť a obsahuje najmä zoznam opatrení a projektov na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Programová časť PRO Demänovská Dolina obsahuje celkový prehľad projektov v jednotlivých oblastiach stratégie a základný návrh ukazovateľov je hodnotenie programu rozvoja.

Po schválení PRO a jeho aktualizácii (po schválení jednotlivých operačných programov) sa pozornosť obce sústreďuje na hľadanie možností financovania jednotlivých projektov a efektívne využívanie týchto možností.

3.1 Akčný plán

Celkový prehľad programu rozvoja obce Demänovská Dolina

tabuľka č.4

Op.	Projekt obce	2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	1.1 Rekonštrukcia obecných budov – spoločenské priestory						
	1.2 Organizácia a podpora kultúrnych podujatí						
	1.3 Rekonštrukcia miestneho rozhlasu						
	1.4 Investícia do novostavby						
	1.5 Eliminácia užívania návykových látok						
2	2.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií a chodníkov						
	2.2 Rekonštrukcia obecných priestorov						

	2.3 Rozšírenie kamerového systému v obci						
	2.4 Revitalizácia budovy Základnej školy						
	2.5 Renovácia budovy dôchodcov, vytvorenie dennej stacionárnej stanice						
	2.6 Revitalizácia budovy Materskej školy - zateplenie budovy, rozšírenie kapacity						
3	3.1 Vybudovanie splaškovej kanalizácie v obci						
	3.2 Projekt osvetly, vzdelávania a propagácie separovaného zberu						
	3.3 Vytvorenie zberného dvora na zber a triedenie separovaného odpadu						
	3.4 Využitie obnoviteľných zdrojov energie						
	3.5 Zníženie znečisťovania ovzdušia						
	3.6 Protipovodňové opatrenia						
4	4.1 Aktualizácia rozvojových dokumentov						
	4.2 Koncepcia financovania aktivít a projektov						
	4.3 Využívanie medzinárodnej spolupráce						
	4.4 Využívanie spolupráce v regióne						

Vecné vymedzenie projektov – Prioritná oblasť sociálna*tabuľka č. 5*

Opatrenie	Ciele opatrenia
1.1 Rekonštrukcia obecných budov- spoločenské priestory	Túto oblasť zabezpečuje obec v rámci svojich kompetencií, pre skvalitnenie a perspektívne dobudovanie služieb však môže využiť aj mimorozpočtové zdroje financovania.
1.2 Organizácia a podpora kultúrnych podujatí	Obec má veľkú históriu v organizovaní kultúrnych podujatí a plánuje pokračovať aj v nasledujúcom období.
1.3 Vybudovanie miestneho rozhlasu	Obecný rozhlas v obci nie je, cieľom tohto opatrenia je dosiahnuť vybudovanie obecného rozhlasu.
1.4 Investícia do novostavby	Obec v rámci tejto aktivity plánuje postaviť novostavbu s cieľom vytvorenia nových bytových jednotiek.
1.5 Eliminácia užívania návykových látok	Cieľom opatrenia je eliminácia trestnej činnosti pod vplyvom návykových látok a informovanie o škodlivosti ich užívania.

Vecné vymedzenie projektov – Prioritná oblasť ekonomická*tabuľka č. 6*

Opatrenie	Ciele opatrenia
2.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií a chodníkov	Cieľom je zabezpečiť celoročnú dostupnosť, bezpečnosť a udržiavanie miestnych komunikácií, chodníkov a verejných priestranstiev. Verejný priestor a starostlivosť oň je kompetenciou samosprávy a je možné kombinovať rozpočtové a mimorozpočtové zdroje financovania.
2.2 Rekonštrukcia obecných priestorov	Cieľom opatrenia je postupná rekonštrukcia verejných budov zameraná hlavne na ich energetickú efektívnosť.
2.3 Rozšírenie kamerového systému v obci	Vytváranie podmienok pre bezpečnosť v obci.
2.4 Renovácia budovy dôchodcov, vytvorenie dennej stacionárnej stanice	Realizácia tohto projektu bude postupovať v závislosti od dostupnosti finančných prostriedkov.

Vecné vymedzenie projektov – Prioritná oblasť environmentálna

tabuľka č. 7

Opatrenie	Ciele opatrenia
3.1 Vybudovanie splaškovej kanalizácie v obci	Investičný projekt dobudovania environmentálnej infraštruktúry ako podmienky pre kvalitu života v tejto oblasti.
3.2 Projekt osvetly, vzdelávania a propagácie separovaného zberu	Cieľom opatrenia je zvyšovanie povedomia a propagácia separovaného zberu.
3.3 Vytvorenie zberného dvora na zber a triedenie separovaného odpadu	Cieľom je zvyšovanie efektivity odpadového hospodárstva.
3.4 Využitie obnoviteľných zdrojov energie	Cieľom opatrenia je zníženie energetickej náročnosti obecných budov.
3.5 Zníženie znečisťovania ovzdušia	Cieľom je ochrana životného prostredia pre obyvateľov obce.
3.6 Protipovodňové opatrenia	Cieľom je zvýšenie bezpečnosti obyvateľov obce.

Vecné vymedzenie projektov – Prioritná oblasť inštitucionálna

tabuľka č. 8

Opatrenie	Ciele opatrenia
4.1 Aktualizácia rozvojových dokumentov	Sledovanie demografických údajov bude jedným z ukazovateľov pre aktualizáciu rozvojovej dokumentácie v strednodobom horizonte.
4.2 Koncepcia financovania aktivít a projektov	V rámci projektu bude spracovaná koncepcia zhodnocujúca všetky možnosti a organizačno-ekonomické modely pre viaczdrojové financovanie investičných, ale aj neinvestičných aktivít obce v rokoch 2014-2020 s výhľadom do roku 2030.
4.3 Využívanie medzinárodnej spolupráce	Neinvestičný projekt s charakterom trvalej činnosti.
4.4 Využívanie spolupráce v regióne	Neinvestičný projekt s charakterom trvalej činnosti.

Plnenie hlavných strategických cieľov dlhodobého rozvoja obce sa realizuje stanovením ich priorít a definovaním jednotlivých konkrétnych opatrení, ktoré sa premietajú do projektov a projektových zámerov.

Vzhľadom na veľkosť obce a rozsah plánovaných aktivít bude obecná samospráva realizovať riešenie uvedených zámerov predovšetkým predkladaním žiadostí na dotácie zo štátnych fondov a z príslušných fondov Európskej únie.

Plnenie strategických cieľov rozvoja obce, stanovených priorít a prijatých opatrení bude rozhodujúcim spôsobom ovplyvňovať postup výstavby veľkých nadregionálnych a celoštátnych investícií v katastrálnom a záujmovom území obce.

Aktualizácia stanovených priorít a prijatých opatrení, pri dodržaní hlavných strategických cieľov rozvoja, bude uskutočňovať obecná samospráva pri každoročnom stanovení hlavných úloh samosprávy a spracovaní obecného rozpočtu. Základom bude stav prípravy jednotlivých projektov a reálne predpoklady na získanie potrebných finančných prostriedkov.

3.2 Súbor ukazovateľov výsledkov a dopadov vrátane východiskových a cieľových hodnôt

Súčasťou programovej časti je aj stanovenie ukazovateľov pre hodnotenie PRO. Ukazovatele výsledkov a dopadov pre PRO sú spracované v prehľade vo formulári P2.

Výstupy projektu predstavujú práce, služby a tovary, ktoré boli financované počas realizácie aktivít projektu vyjadrené z finančného a vecného hľadiska.

Výsledok projektu (výstup programu) predstavuje okamžitý efekt realizácie aktivít projektu (výstupy z aktivít), ktorý je k dispozícii pre cieľovú skupinu alebo predstavuje služby poskytnuté cieľovej skupine.

Dopad predstavuje vyjadruje dlhodobý efekt intervencie na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý je mimo priamej a výlučnej kontroly subjektu zodpovedajúceho za realizáciu projektu.

Ukazovatele výstupu sú obvykle priradené k jednotlivým projektom. Označujú hmatateľné produkty, bezprostredne dosiahnuté realizáciou jednej alebo viacerých aktivít, vyjadrené v merateľných fyzických alebo peňažných jednotkách. Odrážajú skutočnosť, že niečo bolo vytvorené, vyprodukované, zriadené, zrealizované.

Ukazovatele výsledku vyjadrujú priamy hmatateľný efekt projektu na cieľovú skupinu projektu bezprostredne po ukončení realizácie projektu a merajú bezprostredný následok, ktorý bol vyvolaný výstupom (preto je medzi výstupom a výsledkom logická väzba).

Ukazovatele dopadu vyjadrujú dlhodobý efekt intervencie na územie a cieľovú skupinu, následky dosiahnutých výsledkov projektu, teda príspevok k riešeniu cieľov stanovených pre prioritnú oblasť, potrieb cieľovej skupiny alebo k odstraňovaniu prekážok či využívaniu potenciálu rozvoja územia (preto je medzi výsledkom a dopadom logická väzba).

Formulár č. P 2 – Tabuľka ukazovateľov výsledkov, dopadov (povinný v predpísanej štruktúre)

Typ ukazovateľ'a	Názov ukazovateľ'a	Definícia	Informačný zdroj	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota	
					2016	2018	2020
1.1 Rekonštrukcia obecných budov – spoločenské priestory							
Hlavné – Core ukazovatele: - Výstupu - Výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na zrealizované stavebné práce	Obec	Euro	25 000	50 000	0
	Výsledok	Nové spoločenské priestory – miestnosti	Štatistika	Počet	3	6	0
	Dopad	Zlepšenie podmienok pre spoločenskú činnosť	Databáza DATAcube	Počet	0	1	0
1.2 Organizácia a podpora kultúrnych podujatí							
Hlavné – Core ukazovatele: - Výstupu - Výsledku - dopadu	Výstup	Náklady na poskytnuté služby	Obec	Euro	15 000	15 000	15 000
	Výsledok	Počet aktivít/ročne	Obec	Počet	10	10	10
	Dopad	Zrealizované projekty pre	Štatistika	Počet	1	1	1

		<i>zlepšenie podmienok kultúry</i>					
1.3 Vybudovanie miestneho rozhlasu							
<i>Hlavné – Core ukazovatele:</i> - Výstupu - Výsledku - dopadu	<i>Výstup</i>	<i>Náklady na realizované stavebné práce</i>	<i>Obec</i>	<i>Euro</i>	<i>0</i>	<i>22 000</i>	<i>0</i>
	<i>Výsledok</i>	<i>Počet nových rozhlasov – reproduktorov</i>	<i>Obec</i>	<i>Počet</i>	<i>0</i>	<i>10</i>	<i>0</i>
	<i>Dopad</i>	<i>Zrealizované projekty v oblasti rozhlasu</i>	<i>Obec</i>	<i>Počet</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>0</i>
1.4 Investícia do novostavby							
<i>Hlavné – Core ukazovatele:</i> - Výstupu - Výsledku - dopadu	<i>Výstup</i>	<i>Náklady na realizované stavebné práce</i>	<i>Obec</i>	<i>Euro</i>	<i>250 000</i>	<i>450 000</i>	<i>0</i>
	<i>Výsledok</i>	<i>Počet nových bytových jednotiek</i>	<i>Obec</i>	<i>Počet</i>	<i>10</i>	<i>20</i>	<i>0</i>
	<i>Dopad</i>	<i>Zlepšenie podmienok v obci</i>	<i>Obec</i>	<i>%</i>	<i>10</i>	<i>20</i>	<i>0</i>
1.5 Eliminácia užívania návykových látok							
<i>Hlavné – Core ukazovatele:</i> - Výstupu - Výsledku - dopadu	<i>Výstup</i>	<i>Náklady na realizované semináre</i>	<i>Obec</i>	<i>Euro</i>	<i>15 000</i>	<i>15 000</i>	<i>15 000</i>
	<i>Výsledok</i>	<i>Bezpečnosť občanov</i>	<i>Obec</i>	<i>Počet</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>10</i>
	<i>Dopad</i>	<i>Zníženie kriminality</i>	<i>Štatistika</i>	<i>Počet</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1</i>
2.1 Rekonštrukcia a výstavba miestnych komunikácií a chodníkov							
<i>Hlavné – Core ukazovatele:</i> - Výstupu	<i>Výstup</i>	<i>Náklady na poskytnuté služby</i>	<i>Obec</i>	<i>Euro</i>	<i>0</i>	<i>60 000</i>	<i>0</i>
	<i>Výsledok</i>	<i>Projektová</i>	<i>Obec</i>	<i>Kus</i>	<i>0</i>	<i>8</i>	<i>0</i>

<ul style="list-style-type: none"> - Výsledku - dopadu 		dokumentácia					
	Dopad	Pripravované projekty technickej infraštruktúry	Štatistika	Počet	0	1	0
2.2 Rekonštrukcia obecných priestorov							
Hlavné – Core ukazovatele: <ul style="list-style-type: none"> - Výstupu - Výsledku - dopadu 	Výstup	Náklady na realizované stavebné práce	Obec	Euro	0	50 000	0
	Výsledok	Zlepšenie energetickej náročnosti budovy	Obec	%	0	35	0
	Dopad	Projekty energetickej efektívnosti	Databáza DATAcube	počet	0	1	0
2.3 Rozšírenie kamerového systému v obci							
Hlavné – Core ukazovatele: <ul style="list-style-type: none"> - Výstupu - Výsledku - dopadu 	Výstup	Náklady na dodaný tovar	Obec	Euro	20 000	0	0
	Výsledok	Nové monitorované miesta	Obec	Počet	10	0	0
	Dopad	Zníženie kriminality	Štatistika	%	8	0	0
3.1 Vybudovanie splaškovej kanalizácie v obci							
Hlavné – Core ukazovatele: <ul style="list-style-type: none"> - Výstupu - Výsledku - dopadu 	Výstup	Náklady na realizované stavebné práce	Obec	Euro	0	7 000 000	0
	Výsledok	Dĺžka novovybudovanej siete	Obec	M	0	4000	0
	Dopad	Zrealizované projekty v oblasti	Databáza DATAcube	počet	0	1	0

		<i>budovania kanalizačnej siete</i>					
3.2 Projekt osvetý, vzdelávania a propagácie separovaného zberu							
<i>Hlavné – Core ukazovatele:</i> - Výstupu - Výsledku - dopadu	<i>Výstup</i>	<i>Náklady na realizované vzdelávacie a propagačné aktivity</i>	<i>Obec</i>	<i>Euro</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>23 000</i>
	<i>Výsledok</i>	<i>Zvýšenie množstva vyseparovaných komunálnych odpadov</i>	<i>Štatistika</i>	<i>t/rok</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>110</i>
	<i>Dopad</i>	<i>Zrealizované projekty v oblasti separovaného zberu odpadu</i>	<i>Databáza DATAcube</i>	<i>počet</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1</i>
3.3 Vytvorenie zberného dvora na zber a triedenie separovaného odpadu							
<i>Hlavné – Core ukazovatele:</i> - Výstupu - Výsledku - dopadu	<i>Výstup</i>	<i>Náklady na realizované stavebné práce</i>	<i>Obec</i>	<i>Euro</i>	<i>300 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	<i>Výsledok</i>	<i>Počet vytvorených zberných miest</i>	<i>Obec</i>	<i>Počet</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
	<i>Dopad</i>	<i>Zvýšenie efektivity odpadového hospodárstva</i>	<i>Štatistika</i>	<i>Počet</i>	<i>1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
3.4 Využitie obnoviteľných zdrojov energie							
<i>Hlavné – Core ukazovatele:</i> - Výstupu - Výsledku - dopadu	<i>Výstup</i>	<i>Náklady na realizované práce</i>	<i>Obec</i>	<i>Euro</i>	<i>100 000</i>	<i>250 000</i>	<i>0</i>
	<i>Výsledok</i>	<i>Počet Nových zariadení</i>	<i>Obec</i>	<i>Počet</i>	<i>40</i>	<i>60</i>	<i>0</i>
	<i>Dopad</i>	<i>Zrealizované projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie</i>	<i>Databáza DATAcube</i>	<i>Počet</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>0</i>

3.5 Zníženie znečisťovania ovzdušia							
<i>Hlavné – Core ukazovatele:</i> - Výstupu - Výsledku - Dopadu	<i>Výstup</i>	<i>Náklady na realizované stavebné práce</i>	<i>Obec</i>	<i>Euro</i>	<i>0</i>	<i>80 000</i>	<i>0</i>
	<i>Výsledok</i>	<i>Počet nových zariadení</i>	<i>Obec</i>	<i>Počet</i>	<i>0</i>	<i>5</i>	<i>0</i>
	<i>Dopad</i>	<i>Zrealizované projekty v oblasti znečisťovania</i>	<i>Štatistika</i>	<i>Počet</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>0</i>
3.6 Protipovodňové opatrenia							
<i>Hlavné – Core ukazovatele:</i> - Výstupu - Výsledku - Dopadu	<i>Výstup</i>	<i>Náklady na realizované stavebné práce</i>	<i>Obec</i>	<i>Euro</i>	<i>0</i>	<i>200 000</i>	<i>0</i>
	<i>Výsledok</i>	<i>Bezpečnosť občanov</i>	<i>Obec</i>	<i>%</i>	<i>0</i>	<i>30</i>	<i>0</i>
	<i>Dopad</i>	<i>Zrealizované projekty v oblasti protipovodňových opatrení</i>	<i>Databáza DATAcube</i>	<i>Počet</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>0</i>
4.1 Aktualizácia rozvojových dokumentov							
<i>Hlavné – Core ukazovatele:</i> - Výstupu - Výsledku - dopadu	<i>Výstup</i>	<i>Poskytnuté služby –náklady</i>	<i>Obec</i>	<i>Euro</i>	<i>15 000</i>	<i>6000</i>	<i>6000</i>
	<i>Výsledok</i>	<i>Počet aktualizovaných dokumentov</i>	<i>Obec</i>	<i>Počet</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>2</i>
	<i>Dopad</i>	<i>Zvýšenie efektivity kontrolovania a dodržiavania plánov</i>	<i>Obec</i>	<i>%</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>50</i>
4.2 Koncepcia financovania aktivít a projektov							
<i>Hlavné – Core ukazovatele:</i>	<i>Výstup</i>	<i>Poskytnuté služby -náklady</i>	<i>Obec</i>	<i>Euro</i>	<i>1500</i>	<i>1500</i>	<i>0</i>

<ul style="list-style-type: none"> - Výstupu - Výsledku - dopadu 	Výsledok	Počet aktualizovaných dokumentov	Obec	Počet	2	2	0
	Dopad	Počet vypracovaných žiadostí	Štatistika	Počet	6	6	0
4.3 Využívanie medzinárodnej spolupráce							
Hlavné – Core ukazovatele:	Výstup	Poskytnuté služby -náklady	Obec	Euro	3000	3000	6000
<ul style="list-style-type: none"> - Výstupu - Výsledku - dopadu 	Výsledok	Počet pripravených projektov	Obec	Počet	3	3	3
	Dopad	Počet realizovaných projektov	Štatistika	Počet	0	0	1
4.4 Využívanie spolupráce v regióne							
Hlavné – Core ukazovatele:	Výstup	Poskytnuté služby -náklady	Obec	Euro	2000	2000	4000
<ul style="list-style-type: none"> - Výstupu - Výsledku - dopadu 	Výsledok	Počet pripravených projektov	Obec	Počet	3	3	3
	Dopad	Počet realizovaných projektov	Štatistika	Počet	1	0	1

4 Realizačná časť

Realizačná časť PRO nadväzuje na programovú časť vo väzbe na program a navrhnuté ukazovatele. Realizačná časť obsahuje najmä východiská, popis organizačného zabezpečenia, popis komunikačnej stratégie PRO k jednotlivým cieľovým skupinám a popis systému monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce.

4.1. Popis organizačného zabezpečenia

Orgánmi obce sú obecné zastupiteľstvo a starosta/ka obce. Orgánmi obce sú zo zákona obecné zastupiteľstvo a starosta/ka. Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský zbor obce zložený z poslancov. Najvyšším výkonným orgánom je starosta/ka obce ako predstaviteľ obce. Starosta/ka je štatutárnym orgánom, ktorý vystupuje v majetkovoprávných vzťahoch obce a v pracovnoprávných vzťahoch zamestnancov obce, v administratívno-právných vzťahoch je správnym orgánom. Výkonným orgánom starostu/ky a zastupiteľstva je obecný úrad. Zriadené sú i komisie a je zastúpená aj funkcia zástupcu starostu/ky a hlavného kontrolóra.

Obecný úrad vykonáva činnosti spojené so zabezpečením riadneho chodu a naplnením aktivít obce.

Zabezpečenie činností na úrovni programu

tabuľka č. 9

Činnosť	ObZ	Starosta	Komisia ObZ	OcÚ	Kontrolór/Audit
Financovanie	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Implementácia	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Hodnotenie	schvaľuje	riadi		vykonáva	
Monitoring	schvaľuje	riadi	hodnotí	vykonáva	
Kontrola	schvaľuje	riadi	navrhuje	vykonáva	vykonáva

V podmienkach obce Demänovská Dolina obecný úrad zabezpečuje výkon činností súvisiacich s realizáciou PRO. Rozsah činností OcÚ podľa platného organizačného poriadku zodpovedá základným požadovaným činnostiam vo vzťahu k PRO na úrovni programu aj na úrovni jednotlivých projektov. V obci je zabezpečený plynulý tok informácií a zabezpečenie činností potrebných pre realizáciu PRO, ako aj činností v rámci projektového cyklu na úrovni jednotlivých projektov, vrátane procesov s externými subjektami (príprava projektovej dokumentácie, príslušné povolenia, proces verejného obstarávania, dodávky služieb, tovarov a stavebných prác) a prípravu žiadostí o doplnkové zdroje financovania (vrátane zainteresovania externých subjektov v prípade nedostatočnej kapacity OcÚ). Existujúca kapacita organizačného zabezpečenia realizácie obce Demänovská Dolina je zabezpečená v dostatočnej miere v rámci celého projektového cyklu.

Zabezpečenie činností projektového cyklu

tabuľka č. 10

Činnosť	ObZ	Starosta	Komisia ObZ	OcÚ	Externé subjekty
Fundraising		vykonáva			vykonáva
Identifikácia	schvaľuje		navrhuje	spolupracuje	vykonáva
Príprava				vykonáva	vykonáva
Financovanie	schvaľuje		hodnotí	vykonáva	spolupracuje
Kontraktácia		vykonáva		spolupracuje	
Implementácia				vykonáva	vykonáva
Monitorovanie	schvaľuje		hodnotí	vykonáva	vykonáva
Korekcie	schvaľuje		navrhuje	vykonáva	vykonáva

4.2. Komunikácia a publicita

Zabezpečenie realizácie PRO je dosahované koordinovaným prístupom a spoluprácou. Rôzne formy komunikácie budú súčasťou každého z pripravovaných a realizovaných projektov PRO v rámci informovanosti a publicity alebo v rámci komunikácie zainteresovaných cieľových skupín pri príprave a realizácii jednotlivých projektov.

Hlavným cieľom komunikačnej stratégie je komunikácia s občanmi a dosiahnutie stavu, aby bol každý občan o všetkých súvislostiach, ktoré pre neho z PRO a jeho realizácie vyplynú, informovaný včas, v dostatočnom rozsahu a primeranou formou. **Podstatný a hlavný nástroj komunikácie obce predstavuje webová stránka obce (info@demanovskadolina.info) www.demanovskadolina.info so sprievodnými komunikačnými kanálmi: informačná tabuľa, rozhlas, noviny.** Komunikácia vo vzťahu k PRO je okrem cieľovej skupiny „obyvatelia“ zameraná na dve cieľové podskupiny: **organizácie, zamestnanci.** Komunikácia so strategickými sociálno-ekonomickými partnermi a organizáciami je obsahom jedného z projektov PRO na roky 2014-2020 a bude prebiehať kontinuálne v rámci tohto projektu a

nepotrebuje žiadne mimoriadne opatrenia. Komunikácia so zamestnancami je súčasťou ich bežnej činnosti a nepotrebuje žiadne mimoriadne opatrenia.

Všestranným nástrojom komunikácie, ale aj hodnotenia, monitorovania a kontroly je „Materiál na rokovanie obecného zastupiteľstva“. Vstupné údaje pripravujú v dostatočnom predstihu zamestnanci obecného úradu, na príprave materiálu sa stanoviskami podieľajú komisie zastupiteľstva ako poradné orgány ObZ, stanovisko k materiálu dáva v prípade potreby kontrolór/audit, rokujú o ňom poslanci obecného zastupiteľstva, materiál je verejne prístupný a obecné zastupiteľstvo je verejné (o zastupiteľstve je informované obyvateľstvo a organizácie všetkými informačnými kanálmi).

Počas programového obdobia 2014-2020 sú naplánované 3 aktivity na predloženie tohto typu materiálu do obecného zastupiteľstva:

- aktivity týkajúce sa samotného procesu informovanosti a schvaľovania dokumentu
- aktivity týkajúce sa každoročného hodnotenia dokumentu PRO
- aktivity týkajúce sa schvaľovania nových akčných plánov PRO a schvaľovania rozpočtov pre navrhované projektové zámery vrátane prípadných korekcií

Z hľadiska efektivity nie je vylúčené ani spojenie aktivity týkajúcej sa hodnotenia PRO za daný rok s návrhom nového akčného plánu.

Formulár č. R 3 – Záznam z monitorovania (povinný v predpísanej štruktúre)

Monitorovanie a hodnotenie

Správa o plnení akčného plánu obce Demänovská Dolina k 30. 11. 2017 bude spracovaná v zmysle Programu rozvoja obce Demänovská Dolina na obdobie 2014-2020. Cieľom monitoringu akčného plánu obce je zostaviť komplexnú informáciu o tom, ako sa plnia opatrenia navrhnuté v PRO počas celého obdobia platnosti dokumentu v rokoch 2014-2020. Tieto údaje sú k dispozícii pre samosprávu a širokú verejnosť.

Akčný plán obce Demänovská Dolina je zoradený podľa priorít, oblastí a opatrení. Ku každému

opatreniu je priradený garant – odborný útvar Obecného úradu, ktorého úlohou je zabezpečiť realizáciu navrhnutých aktivít a monitorovať ich plnenie. Odpočet aktivít v akčnom pláne je spracovaný z pohľadu obce Demänovská Dolina.

Aktuálna verzia akčného plánu bude dostupná na webovej stránke:
www.demanovskadolina.info

Pripomienky k akčnému plánu obce je možné zaslať e-mailom na adresu:
info@demanovskadolina.info

Ďalší monitoring k akčnému plánu sa uskutoční dňa: 31. 5. 2018

Formulár č. R 5 – Plán hodnotenia a monitorovania (povinný v predpísanej štruktúre)

Plán priebežných hodnotení PRO na programové obdobie 2014-2020		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodocita
Strategické hodnotenie	2017	V zmysle príslušných ustanovení Zákona NR SR 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja .
Tematické hodnotenie časti PRO	2017	Ak bola téma identifikovaná ako riziková vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci PHSR
Ad hoc mimoriadne hodnotenie		Pri značnom odklone od stanovených cieľov a/alebo zmene stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí a/alebo zmene hodnôt ukazovateľov. Pri návrhu na revíziu PRO.
Ad hoc hodnotenie celého PRO alebo jeho časti	2020	Na základe rozhodnutia starostu o príprave programu rozvoja obce na programové obdobie 2020-2027.

5 Finančná časť

Finančný plán predstavuje indikatívne kvalifikované odhady pre rozpočty jednotlivých projektov, v prípadoch kde to bolo možné priamo rozpočtované náklady. Indikatívne odhady sa budú upresňovať pri prvej aktualizácii dokumentu, ktorá sa očakáva v druhej polovici roka 2016 po definitívnom schválení všetkých operačných programov Programového obdobia 2014-2020 a systému finančného riadenia EŠIF.

5.1 Finančné zabezpečenie

Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku. Osobitný zákon upravuje jej všetky záležitosti ako aj samosprávnú pôsobnosť. Obec financuje svoje potreby predovšetkým z vlastných príjmov, zo štátnych dotácií, ako aj z ďalších zdrojov.

Obec využíva príležitosti v oblasti podávania žiadostí a projektov o nenávratné zdroje financovania a prostriedky z fondov EU, zo štátnych, regionálnych alebo iných možných zdrojov.

Formulár č. F 3 – Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica (povinný v predpísanej štruktúre)

Viaczdrojové financovanie							
Prioritná oblasť	Celkové náklady	Verejné zdroje					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
Oblasť I.	887.000						
1.1	75 000		71 000		4 000		
1.2	45 000		42 000		3 000		
1.3	22 000		20 900		1 100		
1.4	700 000		665 000		35 000		
1.5	45 000		42 750		2 250		
Oblasť II.	700.000						

2.1	60 000		57 000		3 000		
2.2	50 000		47 500		2 500		
2.3	20 000		19 000		1 000		
2.4	240 000		228 000		12 000		
2.5	80 000		76 000		4 000		
2.6	250 000		237 500		12 500		
Oblasť III.	7. 953 000						
3.1	7 000 000		6 650 000		350 000		
3.2	23 000		21 000		2 000		
3.3	300 000		285 000		15 000		
3.4	350 000		332 500		17 500		
3.5	80 000		76 000		4 000		
3.6	200 000		180 000		20 000		
Oblasť IV.	50. 000						
4.1	27 000		25 650		1 350		
4.2	3 000		2 850		150		
4.3	12 000		11 400		600		
4.4	8 000		7 600		400		

Zdroj: vlastné spracovanie

Formulár č. F 5 – Indikatívny rozpočet - sumarizácia (povinný v predpísanej štruktúre)

	Rok										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Spolu
I.Oblasť- sociálna	0,03	0,02	0,02	0,04	0,06	0,04	0,08	0,03	0,08	0,08	0,48 mil. €
II.Oblasť- ekonomická	0,14	0,04	0,01	0,10	0,09	0,09	0,19	0,17	0,15	0,15	1,13 mil. €
III.Oblasť- environmentálna	0,00	0,24	0,06	0,12	0,09	0,17	0,23	0,23	0,19	0,16	1,49 mil. €
IV.Oblasť- inštitucionálna	0,00	0,01	0,02	0,04	0,02	0,08	0,01	0,03	0,01	0,04	0,26 mil. €

Zdroj: vlastné spracovanie

Záver

Postup spracovania PRO Demänovská Dolina

Program rozvoja obce je účelovo spracovaný, najmä z hľadiska cieľov a priorít rozvoja SR a možností využívania fondov EÚ.

Postup spracovania PRO je v súlade s Metodikou na vypracovanie PRO obce v zmysle novely zákona o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR 18. júna 2014. Samotnú chronológiu prípravy a vypracovania možno popísať nasledovne:

- 1) Vypracovanie ***socio-ekonomickej analýzy obce***, v ktorej boli identifikované tendencie súčasného socio-ekonomického vývoja obce. Analýza bola zameraná na oblasti: rozvojový potenciál, ľudské zdroje, ekonomika, občianska vybavenosť, vzdelávanie a kultúra a životné prostredie.
- 2) Vypracovanie ***analýzy realizovaných opatrení***, v rámci ktorej sa zhodnotili doterajšie skúsenosti predstaviteľov obce s implementáciou programov a podporou regionálneho rozvoja.
- 3) Vyhotovenie ***SWOT analýzy***.
- 4) ***Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja***, vychádza z identifikácie hlavných problémov, ktoré PRO rieši a určenia potenciálu pre toto riešenie.
- 5) ***Definovanie samotnej stratégie***. Tento bod priamo nadväzuje na SWOT analýzu s cieľom odstrániť, alebo zmierniť identifikované disparity pomocou využitia potenciálu reprezentovaného určenými faktormi rozvoja.
- 6) Vymedzenie opatrení a aktivít. Vychádza zo strategickej vízie obce, výsledkov analýz a stratégie PRO. V rámci aktivít ide o činnosti, ktoré budú v rámci vymedzených opatrení podporené. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority.
- 7) Definovanie merateľných ukazovateľov a ***opis rozvojovej stratégie***.
- 8) Zostavenie finančného plánu. Východiskom boli disponibilné finančné zdroje obce a vymedzené opatrenia a aktivity.
- 9) ***Definícia priorít a opatrení***.
- 10) Kompletizácia PRO.

11) Schvaľovanie a publikovanie PRO

V rámci samotnej prípravy PRO prebiehalo zhromažďovanie aktuálnych informácií a dokumentov, spracovanie, porovnávanie a hodnotenie informácií, organizačné zabezpečenie a spracovanie získaných podkladov obce.

Dôvodom pre vypracovanie programu rozvoja bola potreba komplexného strategického rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomického, kultúrneho a inštitucionálneho rozvoja, ktoré v územnom pláne nie sú riešené. Preto sa pre obdobie nasledujúcich 5 rokov, t.j. s platnosťou do roku 2020 vypracúva nový komplexný plánovací dokument spĺňajúci aktuálne kritériá strategického plánu pre úroveň miestnej samosprávy, ktorým je Program rozvoja obce.

Prílohy

Príloha č. 1 k PRO Demänovská Dolina

Zoznam partnerov zapojených do spracovania PRO:

ProWire s.r.o.

Pávia 2348/11

945 01 Komárno

Tel.: 0944 080 050

E-mail:

IČO: 50510827

DIČ: 2120362277

Web:

Obchodný register Okresného súdu Nitra, Oddiel: Sro, Vložka č. 41683/N

Príloha č. 2 k PRO obce Demänovská Dolina

Zoznam informačných zdrojov použitých v PRO:

Základné východiskové dokumenty na miestnej úrovni

- Program rozvoja obce Demänovská Dolina 2007-2013,
- Rating obce.

Základné východiskové dokumenty na úrovni kraja

- Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja ZASK 2007 – 2013,
- Územný plán VÚC ZASK,
- Regionálna inovačná stratégia ZASK, 2011.

Základné východiskové dokumenty na národnej úrovni

- Partnerská dohoda na roky 2014-2020,
- Operačné programy – Kvalita životného prostredia, Integrovaná infraštruktúra, Efektívna verejná správa, Ľudské zdroje, Výskum a inovácie, Integrovaný operačný program a ostatné,
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (2014),
- Základné východiskové dokumenty na nadnárodnej úrovni,
- Stratégia Európa 2020,
- Spoločenský strategický rámec EK.

Súvisiace legislatíva:

- Zákon NR SR č. 539/2008 Z.z.
- Zákon NR SR č. 369/1990 Z.z.
- Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020
- Národná stratégia regionálneho rozvoja
- priority Žilinského samosprávneho kraja
- Regionálna integrovaná územná stratégia

Príloha č. 3 k PRO obce Demänovská Dolina

Zoznam použitých skratiek:

PRO – Program rozvoja obce

NR SR – Národná rada Slovenskej republiky

EŠIF – Európske štrukturálne a investičné fondy

RIUS – Regionálna integrovaná územná stratégia

ZASK – Žilinský samosprávny kraj

VÚC – Vyšší územný celok

ČSR – Česko – slovenská republika

NNKP – Nehnuteľné národné kultúrne pamiatky

KO – Komunálny odpad

MŠ – Materská škola

ZŠ – Základná škola

VŠ – Vysoká škola

ÚPSVaR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

ČOV – Čistiareň odpadových vôd

NFP – Nenávratný finančný príspevok

OcÚ – Obecný úrad

ObZ – Obecné zastupiteľstvo